

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemam:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznične.

Inserati veljajo: peterskopna petlet vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:
celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna.
Upravnistvo (spodaj, dvorišče levo), Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Volilci! Slovenci!

Dne 6. decembra 1913 stopiti Vam bo zopet na volišče, da pri ožji volitvi odločite, dali naj Vas v deželni zbor zastopa mož **naprednih načel**, ali pa pristaš nazadnjaške ali koruptne klerikalne stranke. Narodna Vaša dolžnost in čast Ljubljane Vas kliče, da izberete in odposljete v deželno zbornico iz svoje srede moža, ki bo neustrašeno in vestno zastopal Vaše gospodarske in narodne koristi. Narodno-napredne stranke kandidat za splošno kurijo v Ljubljani je dosedanjí njen zastopnik v deželni zbornici:

Josip Turk

posestnik in podjetnik v Ljubljani.

Strankina čast in čast naše bele Ljubljane zahtevate, da združimo vse moči za sijajno zmago našega kandidata. Omahljivcev v naših vrstah ne sme biti!

Volilci! Slovenci! Narodno-napredna stranka je vedno visoko dvigala slovenski prapor, prapor slovenske, napredne Ljubljane.

Zato pa Vas stranka poziva, da se pri ožji volitvi združite vsi pod njenim praporom ter soglasno volite kandidata narodno-napredne stranke.

Z neustrašnim, odločnim nastopom in s strogo disciplino naših vrst, je zmaga — **naša!**

**Izvrševalni odbor
narodno-napredne stranke.**

LISTEK.

Cerkvene miši.

Povest iz sedanosti.

Spisal L. C.
(Dalje.)

XLIX.

Moj oče in jaz sam sva zdaj blago, ki naju za bleščeče se zlato prodajajo kristjani po svetiščih ko lakomni trgovci po sejmiščih.

A škerc: Pesnitve.

Ej, kako pri nas se meša vera!

A škerc: Mučeniki.

Ko se je Ivan Novak peljal v okrajno mesto k svoji kazenski razpravi s kaplanom Čukom, peljal se je pa z njim v mesto tudi sivolasi župnik Matija Koren, da se sestane v mestu s svojim starim prijateljem župnikom Antonom Babnikom, s katerim se že skoro leto dni nista videla. Matija Koren se je srčno veselil, da bode mogel zopet seči v roko svojemu iskrenemu prijatelju, ki ga v nesreči ni zapustil, kakor to tako

radi delajo dobri prijatelji, temveč mu ostal zvesta opora tudi ob času nesreče.

V okrajnem mestu sta se sešla stara prijatelja v prijazni gostilnici, v kateri so se shajali tudi mestni omikanci, katere so se pa duhovniki nove struje ogibali kot brezverske. Pri kupci dobrega vina, katerega je postavila na mizo prijazna gostilničarica, sta se potem stara prijatelja pogovorila o starih dobrih časih, ko je še vladalo najlepše razmerje med posvetnimi omikanci in med duhovščino, ko poslednja še ni bila prepovena z onim nekrščanskim duhom nestrpljivosti in sovraštva, kakoršnega je polna današnja novostrojarska duhovščina, ki se briga zgolj za posvetne stvari, pušča pa v nemar cerkev in oltar! Stara prijatelja sta z odkrito in možato besedo obsojala ruvanje in hujkanje in lakomnost sedanje politikujoče duhovščine ter te vrste duhovščino primerjala cerkvenim mišim, ki izpodjedajo in bodo izpodjedle temelj petrove skale, če ne bode posegla vmes železna roka. Obžalovala sta posebno, da na stolico sv. Nikolaja ni prišel visoko naobraženi mož resnično krščanskega in strpljivega naziranja, kakoršnega ima n. pr. kremonska škofijska prestolnica na Laškem v vzvišeni osebi svojega vladike. Oba sta bila edina v tem, da bi potem, če bi prišel na stolico sv. Nikolaja tak mož, kakor je sedanjí škof v Kre-

moni, ta mož našel tudi hitro dovolj uspešnih sredstev zoper te škodljive cerkvene miši, kar bi imelo za posledico, da bi se duhovščina zopet vrnila v cerkev in k altarju, oskrbo posvetnih stvari pa prepustila posvetnjakom. Če bi se to zgodilo, bi pa zavladala zopet stari mir in medsebojna ljubezen v naši prelepi deželi.

Med takimi pogovori je potekal starima župnikoma hitro čas. Proti 12. uri je prišel v to gostilno tudi Ivan Novak s svojim ljubljanskim odvetnikom ter potem, ko je seznanil oba župnika s svojim odvetnikom, prisedel k mizi. Na vprašanje svojega očetovskega prijatelja Matije Korena je moral potem Ivan Novak povedati, kako je opravil pri sodišču. Ko sta oba župnika slišala iz njegovih ust, da se je brezstidni blatitelj poštnega imena pokojnega Blaža Novaka danes moral spokoriti in podpisati zelo ostro izjavo, sta oba župnika soglasno odobraval Ivanovo postopanje s pripombo, da je naduti mladi kaplan to svojo lekcijo prav pošteno zaslužil.

Po kosilu, katero so župnik Koren, župnik Babnik, Ivan Novak in njegov ljubljanski zastopnik med prijaznimi razgovori skupaj zavžili, je pa prišel v gostilno še okrajni sodnik, da pozdravi svojega dobrega znanca Matijo Korena, ker je od Ivana slišal, da je prišel z njim v mesto tuči Matija Koren Pozdrav med

posvetnim sodnikom in sivolasim župnikom je bil nad vse iskren in je jasno kazal, da oba resnoba moža drug drugega spoštujeta.

Menili so se potem o raznih stvareh, pri čemer je Ivan Novak omenil svojemu ljubljanskemu zastopniku, da ga toži njegova mati Neža Novak, nedvomno nahujskana od sedanjega župnika dr. Jurija Podpečnika, za oporočo volilo 10.000 K ter mu izročil sočasno s seboj prineseno tožbo s prošnjo, da naj zanj opravi prvi narok in pri tem prvem naroku izplača materinemu zastopniku uitoženo volilo 10.000 K in pa stroške po sodni odmeri, ker mu bode denar že pravočasno nakazal.

Okrajni sodnik je ves začuden poslušal ta razgovor med Ivanom Novakom in njegovim zastopnikom in potem vprašal Ivana Novaka, kako je moglo priti do tega, da ga je šla mati izročiti odvetniku in da je celo vložila proti njemu tožbo.

Na to sodnikovo vprašanje je pa poprijel za besedo sivolasi župnik Matija Koren ter sodniku natančno opisal, da je šla županova vdova Neža Novak od sina stran in da se je preselila v hišo konsumnega društva, kjer je sedaj popolnoma pod škodljivim in strupenim vplivom njegovega naslednika dr. Podpečnika. Župnik Koren je tudi potem pripovedoval sodniku o svojih opetovanih in po Marjetici podpiranih poskusih, da bi prišel do županove vdove in da

ževana, je izšla iz vseh balkanskih zapletajev kot zmagovalka, tako na bojnem, kakor na diplomatičnem polju. O Srbiji je nastal popolen prevrat v mišljenju. Tudi Harden je postal iz Savla Pavel, iz sovražnika Srbije njen zagovornik in prijatelj. Zato ga tudi to pot ni prišel poslušati grof Berchtold, ker se je pač zavedal, da bi sedaj moral poslušati iz Hardnovih ust obsodbo svoje politike, ne pa, kakor lani, hvalospjev in pohvalo.

In res Hardnovo predavanje je bilo v duhovito obliko zavita uničujoča obsodba Berchtoldove zunanje politike.

Harden je med drugim izjavil: Avstrija je imela lani na razpolago dve poti, ako je hotela uspešno rešiti balkanski problem: Srbijo uničiti, ali pa se z njo sprijazniti.

Ker ni hotela nastopiti prve poti, bi morala jeseni leta 1912. skupno s Srbijo nastopiti proti Turčiji. In kljub Goltzu paši bi ji morala biti pri tem Nemčija pomočnica. Odkrito, brezpogojno dovoljenje za napad na Turčijo bi Srbe za večne čase spravilo na avstrijsko stran. Prijateljstvo s Srbijo bi bilo mogoče kljub srbsko-bolgarski tajni pogodbi. To prijateljstvo bi bilo vsekakor poštenejše, kakor ono z Bolgarijo, katere vladar je prišel na Dunaj s prošnjo tajno pogodbo v žepu in je imel še drznost, da se je v vsi ponižnosti klanjal častiljivi osebi cesarja Frana Josipa.

Tako se ni pred svetom osramotil še noben knez nemške krvi. Toda še danes bi bil ugoden čas, da bi se Avstrija sporazumela s Srbijo. Avstrija bi se morala odpovedati Albaniji. Bolje bi bilo, da bi bili Srbi na Adriji, kakor Albani, ki mora z vsakim svojim nepreračunljivim gibljajem povzročiti največjo besnost srbskega naroda proti Avstro-Ogrski. Avstriji se ni treba bati velike Srbije in ako bi bila le - ta tudi v zvezi z ruskim carjem.

Maksimilijan Harden, Nemec iz Berlina, je torej na Dunaju v javnem predavanju zagovarjal idejo, da se Avstrija sporazumi s Srbijo, in občinstvo je njegovim izvajanjem — ploskalo. In to občinstvo so tvorili najodličnejši krogi dunajski.

Skoda, da ni bil pri Hardnovem predavanju, kakor lani, navzoč tudi

bi jo z lepa pripravil do tega, da bi se zopet vrnila k sinu in hčeri, pri čemer je nad vse začudenemu sodniku natančno tudi povedal, s kakimi molitvami je županova vdova prepeljala njegove in hčerine poskuse, da bi prišla do nje in končno izrekel božan, da županova vdova sedaj ni več pri pravi pameti.

Sodnik je navedbe župnika Korena, katerih popolno resničnost je potrdil Ivan Novak, z glavo majaje pozorno poslušal in potem prosil župnika Korena, da bi prišel pred odhodom iz mesta za malo časa k njemu v urad, kjer bode izvršujoč svoj uradni dolžnost o čudnem vedenju županove vdove zapisal kratak zapisnik.

Zbrani znanci so nato prešli na druge razgovore in se pri tem tudi dotaknili onih obupnih razmer v naši deželi, katere ima v prvi vrsti na vesti ravno ona novostrojarska duhovščina, katere pogubonosno delovanje sta že poprej obsojala oba župnika.

Ko je prišel čas, da je moral iti okrajni sodnik v svoj urad, ga je tje spremljal župnik Koren. V uradu je okrajni sodnik vpričo poklicanega zapisničarja župnika Korena prijazno opomnil, da mora pred sodiščem govoriti samo in čisto resnico ter ga nato prosil, da naj mu pove natančno vse, kar mu je znano o čudnem vedenju županove vdove Neže Novakove.

grof Berchtold. Morda bi Hardnovo predavanje in enodušno odobravanje tega predavanja s strani navzočega odličnega občinstva končno tudi niemu odprlo oči, da je že skrajni čas za temeljito in vsestransko revizijo naše balkanske politike.

Pozor volilci!

Volilna dolžnost velja tudi za ožjo volitev, ki se vrši v soboto, dne 6. t. m. Opozorjamo volilce na to, da ne bodo mislili, da lahko ostanejo pri ožji volitvi doma.

Štajersko.

Kdor ne uboga, tepe ga nadloga. Pod tem naslovom smo zamen svari mariborske uradnike in njihov zadržanost v Šoštanju in drugod, naj pustijo sodni preiskavi prosto pot v zadevi žalitev dr. Kukovca. Pa ni nič zaleglo. Kemperle je za to že doživel eno razočaranje pred okrajnim sodnikom v Mariboru 22. novembra, sklepno besedo zaradi enkratne objave popravka bo pa prihodnjo soboto izpregovoril vsiljivci senat okrožne sodnije v Mariboru. Preiskovalni sodnik je pa v porotni tiskovni pravdi zoper uradnika »Straže« izdal dne 29. novembra 1913. še sledeči sili sklep: »Ukrenem uvedbo preiskave zoper Lavoslava Kemperle odgovornega uradnika v Mariboru izhajajoče periodne tiskovne »Straže«: 1. radi pregreška zoper varnost časti, storjenega s tem, da je zasebnega obtožitelja (dr. V. Kukovca) lažljivo obdolžil gotovih nepoštenih dejanj in zaničljivih lastnosti; 2. radi pregreška po členu VIII. zakona z dne 17. decembra 1862, št. 8 drž. zak., storjenega s tem, da je, čeravno teče zoper njega preiskava radi pregreška zoper varnost časti, s tem objavljanjem si dovolil premočrivanje, katera bi utegnili imeti na izrek sodnije nedopustni vpliv na javno mnenje.« Kaj bo isti sodnik ukrenil zoper uradnika »Slovenskega Gospodarja« Franca Žebota, v tem trenutku še ni znano. Kako bo dal dr. Benkovič zadoščenje za stanu neprimerno obrekovanje svojega stanovskega tovariša na shodu v kaplaniji v Rajhenburgu, danes še tudi ne moremo poročati. Morebiti bodo pa gospodje napravili nazadnje nedolžen mučeniški obraz, češ, da so preganjani, če se jih na odgovor pokliče!

Vsiljivi nemški agentje. S cele dežele nam prihajajo poročila o raznih sleparijah, ki jih izvršujejo agentje raznih nemških tvrdk. Ljudi se oškoduje, domačim trgovcem pa jemlje zaslužek. Zato bodimo gluhi za njihovo nemško miljevanje, za nemške agente ne znajmo nemško. Najbolj zdatno sredstvo pa je, ako se pokaže nemškemu vsiljivcu takoj odločno vrata!

V Školjlah pri Pragarskem so dne 2. decembra izvolili za župana g. Filipa Žumerja, za svetovalca pa Jerneja Lenarta in Jurija Klasinca. Vsi so zvesti in odločni Slovenci.

Društvo »Dijaški dom« v Mariboru bo imelo svoj občni zbor 8. grudna ob 10. dopoldne z že objav-

ljenim dnevnim redom, ker 30. novembra ni bilo sklepčnosti.

Saleška Citalnica v Šoštanju opozarja na veseloigro »Nebesa na zemlji«, ki se igra v nedeljo 7. t. m. ob 3. uri popoldne. Isti dan zvečer običajni Miklavžev večer.

Mariborska sokolska župa. Ustanovni občni zbor te nove sokolske župe vrši se dne 8. decembra t. l. dopoldne ob 10. uri v mariborskem Narodnem domu. Ta dan se sestavi tudi župni vaditeljski zbor.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo, dne 30. listopada smo spremili ob lepi udeležbi občinstva na njeni zadnji poti obče spoštovano g. Lucijo Ilesič rojeno Trstenjak, sestro bivšega odvetnika v Zagrebu, Tomislava Trstenjaka, ki je postal žrtev revolucionarnega gibanja na Ogrskem leta 1848. Njen sin je profesor dr. Fran Ilesič, predsednik »Slovenske Matice« v Ljubljani. Z lepim nagrobnim govorom smo se poslovili od pokojnice, ki se je pač sluteč svojo bližnjo smrt — stara je bila 79 let — vrnila pred kratkim v svojo ožjo domovino, da počiva v grobu svojega moža Jurija, ki je umrl že l. 1889. R. i. p.!

Iz Maribora. Občni zbor podružnice Branibora v Mariboru se vrši v četrtek, 18. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v kmečki sobi restavracije v Narodnem domu.

Iz Maribora. »Klub obrtniških pomočnikov« si je na svojem občnem zboru dne 30. listopada 1913 izvolil sledeči odbor: G. Souček, načelnik; Kerman, blagajnik; Križka, tajnik; Ščurčič, Novak, namestnika; Baloh, Dobravc, predsedovalca računov.

Pripravljalni odbor za mariborsko združnico »Narodno - socialne zveze« ima svoje seje redno ob nedeljah ob 5. uri popoldne v Narodnem domu. Število pristašev vidno narašča. Ustanovni občni zbor se vrši v najkrajšem času.

Obrtniški ples priredi prihodnje leto v pustu »Klub obrt. pomočnikov« v Narodnem domu. Ples bo namenjen obrtnikom in njihovim pomočnikom iz Maribora in okolice. Pričakujemo pa, da se ga bodo udeležili tudi obrtniki iz ostalih spodnještajerskih mest, trgov in vasi.

Akad. društvo »Triglav« v Gradcu je izvolilo sledeči odbor: Predsednik: Pavel Strmšek, fil.; podpredsednik: Anton Kadunec, tehn.; tajnik: Fran Orožen, jur.; blagajnik: Ferdo Roš, tehn.; knjižničar: Josip Dolničar, jur.; gospodar: Zvonko Čuden, tehn.; odb. namestnik: Fran Svetina, med.

Iz Gradca. Dež. sodni svetnik v pokolu g. B. Novak je slavil letos v najožjem krogu svojo šestdesetletnico. On je eden izmed šestorice, ki so sedeli — kakor nam piše triglavska zgodovina — dne 31. oktobra 1875 v kavarni »ob botaničnem vrtu« ter se razgovarjali o potrebi slov. akad. društva v Gradcu. Pri tem razgovoru je bil položen temelj danes 38letnemu »Triglavu«. Gospod Novak je bil Triglavu ob krstu, stoji pa mu tudi še danes z mladniško navdušenostjo ob strani, kajti udeležuje se še z veseljem naših zborov in marsikdaj pomaga društvu s svojim modrim nasvetom. Naravno je torej, da se vsa društva raduje ž njim in mu kliče: Še mnogo let!

Drobne novice. Iz Maribora. V nedeljo popoldne je hotel delavec Franc Turnšek iz Trzina sko-

čiti z novega mostu v Dravo. Ko je splezal na ograjo, so ga prijeli in zadržali pasanti. Turnšek je zgubil večjo vsoto denarja in se je hotel zaradi tega vtopiti. — Iz Ptujja poročajo, da je ujel lovski paznik in mizar Jožef Vanda z železno pastjo tekot zadnjih 3 let že 17. vidro. — Iz Maribora. Porotno sodišče je oprostilo 28letnega posestnika Janeza Hlabjanča iz Lubstove, ki je razdražen vsled večnih preprirov z ženo zažgal svojo hišo in gospodarsko poslopje. Obsodilo je pa 17letnega pekovskega učenca Rudolfa Vodlaka, ker je stari materi ukradel hranilno knjižico na 549 K. na eno leto težke ječe. Obravnava proti 25letnemu hlapcu Simonu Drobničju, ki je obtožen uboja, se je zaradi zaslišanja novih prič preložila. — V Velenju so prijeli cigana Franca Gartnerja z njegovo tolpo. Našli so pri njem težko zlato uro in žensko vrtno verižico iz duble - zlata z dragulji. Gartner se je klatil s svojo tolpo tudi po Koroškem in Kranjskem.

Volilci!

Shranite legitimacije za ožjo volitev, ki bo v soboto!

Koroško.

Slovenska zmaga pri občinskih volitvah v Glinjah. Kakor je že vaš časopis poročal, so pri letošnjih občinskih volitvah v Glinjah pri Borovljah vključ vsem spletkam Borovljskih nemškutarjev in terorizmu puškarjev Ogrisa, Sodja i. dr., zmagali v prvem in v drugem razredu ter pridržali z enim odbornikom v tretjem razredu Slovenci. Nemškutarji pa niso bili s temi volitvami zadovoljni. Pritožili so se na deželno vladu, katera je (na splošno začudenje nemškutarjev) izvolitev v prvem in drugem razredu potrdila in v tretjem razveljavila. Sedaj so se vršile volitve za isti razred in z veseljem beležimo, da so zmagali Slovenci. Nasprotniki so po najužjem pritisku na puškarke delavce in po zvijači spravili samo enega svojih negativov gostilničarja Qutscharja v odbor. Veliko je vplivala na volitve nova slovenska tovarna za orožje P. Wernig, ker se nadejajo slovenski delavci v isti dobiti primerni zaslužek. To se pa le tedaj lahko zgodi, če se bodo Slovenci po širni domovini posluževali orožja iz narodnega podjetja P. Wernig.

Nesreča v rudniku. Iz Pliberka poročajo, da je udarila velika skala, ki se je sprožila v rovu, delavca Kozamurnika in ga smrtno nevarno ranila.

Samomor vojaka. V ponedeljek zjutraj se je hotel ustreliti v Beljaku z vojaško puško topničar Ebner, čevljar pri 2. bateriji. Tovariši pa so mu strgali pravočasno puško iz rok. Ebner je šel nato na hodnik, kjer je dobil drugo puško in se je na stopnicah ustrelil. Vzrok samomora je baje ljubosumnost.

Zanlenjene bombe. Po otrocih je zvedela policija v St. Petru pri Celovcu, da ima tovarniški delavec Miha Schelander v svojem stanovanju bombe. Pri hišni preiskavi so res našli tri izgotovljene in eno na polo-

krepke izraze, je pa sodniku na to odgovoril, da baba že nori in da vse kaže, da bo skoro začela tudi besneti, vsled česar bi bilo potrebno, da se jo nemudoma zdravniško preišče in potem, če se dožene njena blaznost, prepelje takoj v blaznico.

Sodnik je nato sestavil kratek zapisnik z okrajnim zdravnikom in odredil takoj za drugi dan sodno komisijo v Orehovljah, da se po izvedencu preišče duševno stanje Neže Novakove.

Ta komisija se je drugi dan tudi vršila; vodenje Neže Novakove proti sodni komisiji je bilo pa popolnoma podobno njenemu vedenju proti župniku Korenu in proti sodnemu slugi, vsled česar je ugotovil po izvršeni preiskavi okrajni zdravnik, da je Neža Novakova obnorela in da jo je z ozirom na pretečo nevarnost, da zbesni, takoj oddati v blaznico, kar se je tudi drugi dan zgodilo.

Ivan Novak in njegova sestra Marjetica sta bila silno žalostna radi nesrečne usode svoje matere; Ivan si tudi ni dal vzeti prilike, da ne bi svoje nesrečne matere spremil do Ljubljane.

Sodišče je nato postavilo županovo vdovo Nežo Novakovo radi blaznosti pod skrbstvo in ji določilo skrbnika v osebi njenega sina Ivana Novaka. Zaeno. je pa nadskrbstvenno sodišče tudi potrebno ukrenilo, da se ni več nadaljevala tožba Neže Novakove proti sinu Ivanu.

vico napolnjeno bombo s pripravljeno netilno vrstico. Schelander, kate-rega so izročili deželnemu sodišču trdi, da je dobil bombe od svojega brata o katerem ne ve kam je šel.

Pozor volilci!

Klerikalci pobirajo legitimacije, da jih obdrže do sobotne ožje volitve. Nobeden ne sme dati legitimacije iz rok!

Primorsko.

Nemci o primorski politiki. Značilne so besede, ki jih piše »Polaer Tagblatt« o naši primorski politiki. Mi objavimo v bistvu te nemške glasove samo v informacijo Slovence, ki še ne poznajo ali pa ne cenijo zadostno dveh skupnih žrel, ki jih hočeta požreti in si nato napovedati smrtni boj med sabo. Razvidi se iz teh besedi, da smatrate severni politiki, ki grade Bismarkov most od Severnega do Jadranskega morja za najbolj nevarne Slovence, odnosno Slované. O Lahih, ki v boju proti Slovanom vedno bolj padajo, piše pisec, da je uverjen o obstoju iredente. Med drugim pravi, da so Lahii edini (?) med avstrijskimi narodi, ki v resnici gledajo preko meje in da so na stališču, da morajo priti Italiji Goriška, Trst, Istra, Dalmacija in južna Tirolska. Obenem pritrjuje principu, ki ga je nedavno objavila neka visoka stoječa oseba, namreč, da nima Avstrija nobenega interesa na tem, da se ojači italijanski element, ki dela Avstriji toliko preglaš, marveč ga je treba oslabašati, da se izognemo nevarnosti, da nam kdaj ne nakopljemo usodnih komplikacij. Glede boja med Italijani in Slovanci trdi pisec, da Italijani spriču kulturnega in političnega ojačenja Slovencev in Hrvatov — posebno pa spriču dejstva, da se Italijani ne morejo več kakor so se nekdanj, jačiti iz vrst Slovanov — ne morejo uspeti v tem boju. Le ena sila bi mogla to deročo slovansko reko odvrtni v drugo strugo, in ta bi bila katastrofa vojne. Ali še to ni gotovo, komu bi koristilo to skrajno sredstvo. Nato preide pisec k politiki Nemcev na Primorskem. Z veseljem konstatira, da je začelo nemštvo na Primorju naraščati. Svetuje Nemcem, da naj si pred vsem pomagajo sami s tem, da se organizirajo, drugič pa, da naj si iščejo zaveznika edino le v državi ne pa pri Italijanih. Isti visoki krogi, ki hočejo ubiti iredento, žele tudi, da se jači nemštvo na Primorju. Zato svetuje primorskim Nemcem, da se ne zaletavajo v hrbet temu zavezniku, če hoče kaj ukreniti v prid skupnosti. To priznanje je dragoceno. Pove nam, da so začeli na Primorju odkriti boj tudi Nemci. Pove nam, da vodijo Nemci ta boj z mrzlo in hladno premisselnostjo, katero kršijo edino le tržaški Nemci, ki se zaletavajo v zvezi z Italijani tudi v hrbet vladi. Pove nam med vrsticami, da hočejo Nemci po poboji med Italijani in Slovanci zagospodariti na Primorju in da mislijo to popolnoma resno, kar kažejo ti res povsem resni in pametni nasveti primorskim Nemcem. Priznava se javno, da se Nemcem ni treba ozirati na nikogar drugega kot na državo, ali z drugimi besedami povedano, težnje Nemcev zagospodariti na Primorju podpira dovolj vlada, in Nemci ne potrebujejo poleg nje nobenega zaveznika, bodisi, da je še tako močan. Ta priznanja so dragocena. Slovenci obrnimo ost. Mi ne škilimo čez mejo kot Italijani in tudi ne kot severni Nemci. Ne iščimo v boju z Italijani in z zahrbtnimi, umetno za lase privlečenimi, Nemci nobenih zaveznikov nasprotnih tabovor. Tuji glasovi nam priznajo že veliko silo in premoč in vpoštevajo visoko naš mogočni naraščaj. V boju za svoje pravice se nam ni treba bati nobenih zahrtnih zvez, samo če čujemo, in če izpolnjuje vsak Slovenec svojo dolžnost. Treba pa nam tudi iskati zahrtnih zvez in splet s sovražniki, ker kriva in zahrtna pot vodi vedno slabo. Tudi se ne smemo, kakor kažejo zgornje vrstice, brezmišelnosti vreči v naročje vladi, ker je ta angažirana že od Nemcev. Pač pa smo upravičeni, da zahtevamo od vlade to kar nam gre, kar bomo pa zahtevali edino kot davkoplačevalci in državljani, nikakor pa ne kot kakšni zavezniki bodisi si s tem ali drugim in proti temu ali proti drugemu.

Umrl je dne 1. decembra t. l. v Gorici Adolf Postl, vinarski nadzornik v pokolu P. v m.!

Težka aretacija. V bližini Tržiča je aretirani orožnik nekega Nemca Herrmana zaradi potepanja. Za aretiranca sta se potegnili mesarja Mat. Straffaneller iz Koroškega in Schrafft iz Jeruzalema. Sledila sta orožniku

do zapora. Tam je orožnik aretirani tudi ta dva zaradi vmešavanja v uradne posle. Straffanella je začel pri tem tako noreti in razbijati, da so ga morali obleči v prisilni jopič. Končno si je hotel razbiti glavo ob zidu. Zdravnik mu je dal injekcije, nakar se je kmalo pomiril.

Stavka voznikov v Trstu se še vedno nadaljuje. Včeraj so poslali stavkjuči deputacijo na namestništvo, ki pa jo je zavrnilo na obrtni inspektorat. Vozniki ostanejo pri svojih zahtevah. Nekateri manjši samostojni vozniki so jim obljubili pomoč.

Neznanega utopljenca so potegnili iz morja nasproti javnemu kopalšču v Barkovljah. Truplo je ležalo že 25—30 dni v vodi.

Dva samomora. Zastrupila sta se 22letni natakari Emilij Taboga in sicer v »Tergeste« v Trstu in pa 22letna zasebnica Julija Uršič. Oba sta umrla.

Laška demonstracija v gledališču v Pulju. Lahii na avstrijskem Primorju so začeli v ero demonstracijo. Vprizorili so stavko Solarjev in njihove poulične demonstracije. Sedaj nadaljujejo. Njihov namen je prozoren. Ker se drugače ne morejo vriniti s svojimi brezmišelnimi zahtevami v javnost, so začeli vprizarjati demonstracije in stavke, o katerih poročajo njihovi in tudi drugi listi. Na ta način si upajo pridobiti zase zanimanje, obenem pa tudi simpatije. Toda tudi ta zadnji korak, korak obupanca, je zaman. Listi konstatirajo in bilježijo njihove komedije, ljudje jih berejo in to je vse. Laška ni pridobila s tem ničesar pozitivnega, razun tega, da ve cel pameten svet, da so Lahii na našem Primorju prišli že tako daleč, da ne zmorejo drugega, kot par nedolžnih demonstracij, pri katerih igrajo javno vlogo šolarji ali pa čisto navadno poulično, najeto in kupljeno mobstvo. O demonstracijah šolarjev v Trstu in v drugih primorskih mestih smo že poročali. Povedali smo že tudi njihov klavirni izid in opozorili javnost tudi na vprašanje, kako stališče bodo zavzele šolske oblasti, posebno državne, nam vodstvom šol, ki so podpirale stavkjuče fante in deklice in napram stavkarjem samim. Ne želimo nikomur škodo, zahtevamo pa enako mero. Šolski stavki v Pulju se je pridružila tudi demonstracija italijanskih mučnikov v neodrešenem Pulju. V ponedeljek zvečer je pričela pri predstavi, ki jo je priredila neka italijanska dramatična družba, ki že delj časa gostuje v Pulju, demonstracijo galerija. Med hrupnim vpitjem in razgrajanjem so začeli demonstrantje metati o gledališču letake z napisom »Eviva l universita italiana«. Vojasvo je zapustilo gledališče. Demonstranti so vojake strašno psovali. Stedili niso najbolj nesramnih psov. Končno je komisar dr. Modrič moral predstavo suspendirati. Demonstranti so odšli nemoteni, čemur se imajo zahvaliti samo dr. Mlekužu, ki je zopet pokazal, da, ali ni na mestu, ali pa da je preveč na laškem mestu. V vojaških krogih vlada vsled tega silno ogorčenje in jasno je, da mora vojaška oblast dobiti zadoščenje za take žalitve vojaških dostojanstvenikov in vojakov. Če tega ne stori, izgubi na svojem ugledu, kajti gotovo tudi Lahom ni dovoljeno, da bi nagnali v javnem gledališču svoje goste častnike in vojaštvo s: Porchi, fora con tori. Če bo to Italijanom kaj koristilo, dvomimo, dasi so zunanje politični odnosi med Avstrijo in Italijo tako pristrani, ljubozni in prizanesljivi, sicer pa nam je vse eno naj rogovilijo Italijani tako ali tako, saj rogovilijo v svojo škodo in zadoščenja mi pri vladi ne iščemo, ker ga imamo zadosti že v dejstvu, da so sinovi visokokulturnega naroda vse večji divjaki in nasilnejši kot skromni, pametni in bolj izobraženi Slovani, ki gredo kljub takim demonstracijam nevzdržema naprej.

Hudomušni tatovi. V noči od ponedeljka na torek je slišal v gostilni Kranjčev na Reki igrati velik orkestrion. Gostilna ni bila razsvetljena. Stražnik je šel v gostilno in poklical domače ljudi. Dognali so, da so vložili v gostilno tatovi, ki so ukradli 60 K drobja, dve uri in več drugih stvari. Predno so odšli tatovi iz gostilne so iz same hudomušnosti navili avtomat in ga pustili igrati. O tatovih nimajo še nobenega sledu.

Nove glasovnice se izdajajo volilcem, ki se izkažejo za volilno legitimacijo, dne 3., 4. in 5. decembra t. l. od 9 do 1. ure pop. in od 3. do 6. ure zvečer pri e. kr. deželni vladi, pritličje, soba 41, vhod iz Simon-Gregor-čičeve ulice.

Župnik Matija Koren je nato okrajnemu sodniku natančno popisal znane mu razmere pri Novakovih in mu tudi natančno povedal, zakaj je nedvomno pod vplivom sedanjega orehovljskega župnika odšla županova vdova proč od sina, kje sedaj prebiva, kaj počne in s kakšnimi molitvami je odganjala njega in svojo rodno hčer, ko sta skušala priti do nje, da bi jo preprosil, da bi se vrnila nazaj k sinu. Končno je župnik tudi še pripomnil, da se je bati, da županova vdova ni več pri pravi razsodnosti.

Okrajni sodnik je vse navedbe župnika Korena natančno sprejel v zapisnik, dal zapisati posebno tudi one molitve, s katerimi je županova vdova odganjala izkušnjavca ter potem župnika prosil, da je zapisnik podpisal.

Ko sta se župnik Koren in okrajni sodnik prijazno poslovila, je pa sodnik takoj rešil ta zapisnik s tem, da je povabil županovo vdovo za drugi dan k sodišču na zaslišanje ter to povabilo vročil sodnemu slugi z nalogom, da je mora vročiti nemudoma Neži Novakovi, katera naj se tudi kar ž njim napoti k sodišču.

Sodni sluga se je napotil drugo jutro na vse zgodaj v Orehovlje, da vroči to povabilo Neži Novakovi in da jo h kratu pripravi do tega, da bo še isti dan prišla k sodišču na zaslišanje. Sodni sluga je dobil po sreči županovo vdovo doma. Ko ji je

pa vročil povabilo in pristavil, da mora še danes k sodišču, da bo de zaslišana, ga je pa začela nekako čudno plašno gledati. Naenkrat je pa vzkliknila z nekim čudnim glasom: »Brezverec, izkušnjavec, odposlanec satana, poberi se stran izpred mojih oči.«

Te besede je še večkrat ponovila, potem pa naenkrat sredi sobe pokleknila ter začela goreče moliti. Njena molitev je bila pa neke posebne vrste, ker je mešala besede iz očenaša »Ne pelji nas v izkušnjavo« z raznimi drugimi molitvami podobne vsebine.

Sodni sluga je nekaj časa gledal začuden klečečo žensko, nato pa mamaje z glavo odšel proč in se po kratkem odpočitku vrnil nazaj v okrajno mesto, kjer je o svojih čudnih doživljajih pri županovi vdovi takoj uradno poročal svojemu okrajnemu sodniku, ki je tudi ž njim sestavil zapisnik in potem poslal sodnega slugo k okrajnemu zdravniku s prošnjo, da bi se za par trenutkov potrudil k sodišču na kratko uradno posvetovanje.

Okrajni zdravnik je tudi kmalu nato prišel k sodniku, ki mu je na to predložil zapisnik z Matijo Korenom in zapisnik s sodnim slugo ter ga kot izvedenca vprašal informativno, kaj je njegovo mnenje o duševnem stanju Neže Novakove.

Okrajni zdravnik, o katerem je bilo med ljudmi znano, da ljubi jako

Kandidatje kmečke kurije

ki voli 9. decembra t. l. so:

Za sodne okraje Radovljica, Kranjska gora:

Jože Gogala,
posestnik v Novi vasi.

Za sodne okraje: Kranj, Škofja Loka, Tržič:

Jože Novak,
posestnik v Jami.

Matej Barle,
posestnik na Lužah.

Za sodne okraje: Kamnik, Brdo:

Matevž Seršen,
posestnik v Skaručini.

Za sodne okraje: Litija, Radeče, Mokronog, Trebnje, Višnja gora in Žužemberk:

Alojzij Pavlin,
posestnik v Trebnjem.

Ivan Bukovec,
posestnik v Mrzli luži pri Vel. Loki.

Ferdo Tomazin,
posestnik v Šmartnem pri Litiji.

Za sodne okraje: Krško, Kostanjevica:

Matija Kožar,
posestnik, mlinar v Vel. Malencah.

Za sodni okraj: Novo mesto:

Amat Škerlj,
posestnik v Gotni vasi.

Za sodna okraja: Metlika, Črnomelj:

Dako Makar,
posestnik v Metliki.

Za sodne okraje: Ribnica, Kočevje, Vel. Lašče:

Ivo Pucelj,
posestnik in mesar v Vel. Laščah.

Fran Andolšek,
posestnik v Vel. Poljanah.

Za sodna okraja: Idrija, Vipava:

Fran Zagoda,
posestnik v Zadlogu pri Črnem vrhu.

Za sodna okraja: Ljubljanska okolica in Vrhnika:

Jože Seidel,
župan in posestnik v Spodnji Šiški.

in
Andrej Knez,
posestnik na Viču.

Za sodne okraje: Logatec, Cerknica in Lož:

Fran Majdič,
višji živinozdravnik in posestnik v Logatcu.

in
Anton Meden,
posestnik v Begunjah.

Za sodne okraje: Postojna, Senožeče, Ilirska Bistrica:

Ferdo Gašpari,
živinozdravnik in posestnik v Postojni.

Ivan Urbančič,
posestnik v Trnovem hiš. št. 84.

Vsak naš somišljenik naj se dne 6. decembra oglasi v agitacijskem lokalno narodno-napredne stranke, da dobi ondi glasovnico: Agitacijski lokali narodno-napredne stranke so za:

I. poljanski okraj: gostilna pri Krišču (Ferlinču).

II. šentjakovski okraj: gostilna pri Zupanu.

III. dvorski okraj: gostilna pri Štefanu (na Bregu).

IV. krakovsko-trnovski okraj: gostilna pri Grčarju (Cerkvena ulica).

V. šentpeterski okraj: gostilna pri Štefanu (Miklošičeva cesta).

VI. kolizejski okraj: gostilna pri Novem svetu.

VII. Barje: gostilna pri Česnovarju in Mokrju (na Barju).

VIII. vodmatski okraj: gostilna pri Bizjaku (Vodmat).

Dnevne vesti.

+ Ljubljana in klerikalci. Stara resnica je, da ni nobena lastnost pri klerikalcih tako razvita, kakor hudobija. Kaj bi ti ljudje vse storili in počeli, če bi imeli večjo moč. Na srečo je njih moč zelo omejena in njihova hudobija nima prilike, se tako pokazati, kakor bi rada. To pa se mora klerikalcem priznati: kar morejo mestom sploh in zlasti Ljubljani škodovati, to store vse, to store z enakim veseljem, kakor požigalec, kadar zaneti ogenj. Kako bi se šele mestom godilo, če bi prišla v roke klerikalcev, si je lahko misliti. Zdaj, ko se bližajo volitve v mestnih skupinah, bi se klerikalci seveda radi priljubili mestnim volilcem, zlasti ljubljanskim; zdaj se bodo kar cedili sladkih besedi, kakor vselej, kadar love volilce v svoje pesti. A težko pojde, zakaj storili so mestom pač mnogo škode, koristili pa jim niso nič. Se tega niso storili, kar bi bila njihova prokleta dolžnost. »Slovenec«, ki ima nevhvaležno nalogo, pridobivati ljubljanske volilce za klerikalno stranko, je snoči začel s tem delom. Oj, kako se je vsa Ljubljana smejala, ko je čitala »Slovenčeve« obupne poskuse, pokazati, kaj so klerikalci storili za naše mesto. Kaj tako smešnega pa že dolgo nismo doživeli. Klerikalci se sklicujejo na to, da so deželni uradi in zavodi v Ljubljani. Seveda so tu, že stoletja, saj je Ljubljana stolno mesto dežele, in bodo tu, pa naj se klerikalci na glavo postavijo. Deželnih uradov in zavodov niso spravili klerikalci v Ljubljano niti

imajo moč, jih kam drugam postaviti. Na domobransko vojašnico se sklicujejo klerikalci, da je v Ljubljani. Kje pa naj bo? Mar v Žužemberku? Sicer pa je dežela morala zidati to vojašnico, kakor mora prispevati za infanterijsko vojašnico, naj bo to klerikalcem všeč, ali ne. In deželna bolnišnica! Ta je bila zidana v časih, ko klerikalci še niso nič šteli in naravno je, da je bila zidana v Ljubljani in ne v Trojanah, ali na Grosupljem. Takisto je bilo gledališče zidano v času, ko klerikalci še niso imeli nobene besede v deželi. Res, preneumno je, da se upa »Slovenec« vezati take otrobe. Naj raje navede, koliko škode so klerikalci že napravili tisti Ljubljani, ki plačuje ogromen del deželnih doklad, od dežele pa nima ničesar.

+ Kranjske deželni odbor zopet pogorel pred upravnim sodiščem. Kranjski deželni odbor je od finančne uprave vzel v najem pobiranje davka od vina, mesa in sadja v dvestih okrajih in mora za to po zakonu plačevati davek. Dočim se je dosedaj vedno izkazoval dobiček, so za leto 1912. konstatirali izgubo v znesku 85.242 kron. Finančno ravnanje ljubljanskega nato predpisalo poseben pridobiten davek od najeminske kavcije, ki je bila sprejeta kot naložba kapital in ki obstoji iz obli-gacij v vrednosti 142.250 K. Proti tej odmeri davka se je kranjski deželni odbor pritožil na upravno sodišče, kjer se je včeraj o tej zadevi razpravljalo. Upravno sodišče je pritožbo kot neutemeljeno zavrnilo. In tako imajo naši brihtni deželni gospodarji zopet en nos več.

+ Še številke bi radi na glavo postavili. Izid volitev iz splošne kurije je klerikalce silno potrl. 31.000 glasov je bilo oddanih proti klerikalcem; 31 tisoč glasov, navzlic vsemu pritisku in vsem goljufijam duhovnikov. Kar 7000 glasov so klerikalci izgubili. To so dejstva, ki morajo seveda vplivati na klerikalne duše. Kakor je videti iz klerikalnih listov, so klerikalci tudi res vsi zbegani in skušajo na vse načine prikriti in utajiti, kako slabo se jim je godilo pri volitvah. Še številke bi radi na glavo postavili. Na vse načine so jih zveržili, samo da bi se ne videlo, kako silno so nazadovali in kako mogočno je narasel ljudski odpor proti klerikalni strahovladi. Pa vse to nič ne pomaga in nič ne zaleže, dejstvo je in ostane, da so klerikalci strahovito nazadovali in da jim ginejo tla pod nogami.

+ Ljudska volja. Vse kar je v človeških močeh so storili duhovniki, da bi pri volitvi iz splošne kurije

striji odpor zlasti kmečkega in delavskega ljudstva. Zlepa in zgrda, s silo in z zapeljavanji so lovili ljudi v svoje mreže, a vzlic vsemu temu se 31.000 volilcev ni udalo. 31.000! To je ogromno število in posebno častno je to za naše kmečko ljudstvo. Pri tej volitvi se je pokazalo, koliko tisoč kmetov je prišlo do spoznanja, da je gospodstvo farovža v posvetnih zadevah nesreča za deželo in koliko tisoč in tisoč jih je, ki imajo voljo, se za to spoznanje boriti pri volitvah. Res, najbolj veseli pojav pri teh volitvah je odločnost, ne, moštost, v katero so kmeti volili nastopili proti klerikalcem. Brez vsake resne agitacije, iz lastnega spoznanja so nastopili in so pokazali, da hočejo sami odločevati pri volitvah, da ne marajo nobenega jerobstva več. Videlo se je to na Gorenjskem, na Notranjskem in na Dolenjskem. Naj navedemo le malo izgovorov. V Št. Jerneju na Dolenjskem ni noben človek, ki se prištevajo meščanskemu sloju, nič agitiral. Kmetje so sami iz lastne volje nastopili in kmečki kandidat Zupančič iz Rakovnika je dobil 224 glasov. Tako je bilo tudi v Prečni in v Brusnicah; v obeh krajih so kmetje sami rekli kmečkemu kandidatu Škerlju, da bi radi zanj glasovali, da pa jim je župnik odvzel glasovnice. Res, lepo so se držali močje in pokazalo se je, da kmečka moštost ni prazna beseda!

+ Po kranjsko-škofjeloškem mandatu se klerikalcem cede sline že dolgo časa. Zdelo se jim je, da ga imajo že v žepu. Toda nastopil je dr. Triller in prijavil svojo kandidaturu v tem okraju, pa so splavale vse klerikalne nade po Sori in Savo. Zato se ni čuditi, da je sedaj klerikalna gospoda, prevarana v svojih upih in nadah, vsa izven sebe in bljuje v »Slovenec« ogenj in žveplo na tega preklicanega dr. Trillerja, ki se je drznil zmešati klerikalne štrene. No, pa dr. Triller se zmeni, o tem smo prepričani, za to klerikalno bevsanje toliko, kakor za lanski sneg. »Slovenec« zlasti jezi to, da se je dr. Trillerjeva nedeljskega shoda v Škofiji Loki udeležilo lepo število klerikalnih pristašev. Ta jeza je prav umljiva. Čisto gotovo je namreč, da so se vzpriči dr. Trillerjevih izjavah in argumentov marsikateremu doslej klerikalnemu pristaši odprle oči, da je spregledal pogubnost klerikalne politike. Toda to je stvar, na katero se bodo morali klerikalci, kakor so pokazale volitve v splošni kuriji, že privaditi hoté ali nehoté.

+ Pibrov mandat je visel na lasu. Tega fakta »Slovenec« ne more prenesti. Priznava sicer, da je Piber zelo nazadoval, ampak za cel tisoč glasov pa vendar ne, kakor to trdijo liberalci. »Slovenec« piše: »Klasičen vzgled za liberalne matematikarje je tudi to, da se lažejo, da je kandidat Piber padel od leta 1911. od 4930 na 3990 pri letošnji volitvi. V resnici je pa dobil kandidat S. L. S. leta 1911. samo 4323 glasov.« Tak je posleden trošt klerikalcev. Samo toliko smo nazadovali. Stvar pa še drugače izgleda, če vzamemo v roke uradna poročila. S »Slovenčev« klasično resnico se ne bomo prepirali, za-dostuje naj le to, kar dobi vsak preprost zemljan v uradni »Oesterreichische Statistik — Ergebnisse der Reichsratswahlen 1911.« Tam je na str. 45. pisano: Radovljica-Kranjska gora-Tržič klerikalci 4902 glasova, naprednjaki 814 glasov, socialisti 1510 glasov, razcepljenih 53 glasov. — Uradno poročilo ponedeljkovih volitev pa pravi: Piber 3990 glasov, Kržišnik 1654 glasov, socialisti Pinter 1164, razveljavljenih 548 in 47 razcepljenih. »Slovenec« naj še vedno takih klasičnih vzgledov postavi, mi mu bomo zelo hvaležni.

+ Volilcem sednih okrajev Litija, Radeče in Višnja gora! Neustrašeno ste stopili v boj za svobodo in s tem ste dokazali, da obsojate deželno gospodarstvo, katero je opravljala takozvana S. L. S. Ne obupajte, ako nismo zmagali! Številke govore, da smo napredovali! S. L. S. je to pot še prodrla. Z vsemi mogočnimi sredstvi so delali proti nam, a kljub temu smo ojačeni izšli iz boja. Glasove, katere sem dobil, ste sami zapisovali... Nasprotniki so pa imeli v vsaki občini »štampiljo«, da so pritiskali Zajca na glasovnice. — Jaz bi se take zmage sramoval kot napreden človek! Stejem si pa v čast, da so se moji glasovci pisali tudi z žuljavno roko in taki glas odtehta v napredku — sto pritisnjenih Zajcev. Dan 1. decembra 1913 bode stal v politični zgodovini zaznamovan kot rojstni dan nove napredne kmečke stranke. Današnje razmere zahtevajo, da se mora vsak stan razredno organizirati, ker le v zdravi organizaciji je moč in napredek. Žuljave in trde so naše pesti! — Zato pa na delo, da razbijemo to klerikalno strahovlado. Vsak volilec naj gleda, da pridobi vsaj enega novega pristaša in v bodoče

bode zmaga naša! Hvala vam častiti volilci za zaupanje — in hvala tudi za glasove, katere ste za mene oddali, kot trezni in razsodni možje. Kličem vam na delo in bodočnost bode naša! Z narodnim pozdravom Ivan Taufer, posestnik. Zagorje ob Savi, 3. decembra 1913.

+ Kako so delali... Stopiški župnik Jakob Porenta je že pozabil, kaj je zadelo njegovega tovariša kaplana Funtka, katerega je tudi najvišje sodišče področilo, kako se ne sme delati pri volitvah. Ko je imel samostojni kandidat prof. Škerlj v Stopičah shod, je povedal da ne pripada nobeni stranki. Župnik Porenta je to izrazil na tako nepošten način, da se je s tem pregrešil proti zakonu o volilni svobodi. Bo pa šel malo družbo delat vodiški Johanci. — Iz Št. Vida pri Zatični poročajo, da je kaplan hodil po vaseh in brez dovoljenja volilcev popisoval glasovnice. — V Št. Petru pri Novem mestu je kot gizdalin znani župnik v nedeljo, dan pred volitvami, rotil svoje farmane, naj si nikar nihče ne nakopije smrtnega greha, da bi volil »liberalne barabe« in »liberalno sodrgo«. — V Šmilhu pri Novem mestu je župnik povabil moše iz cele fane na nekako izpraševanje in jih pestil, da ne smejo voliti »brezvercev«. Tako delajo ti maziljenci, a če se njih nesramno početje po zaslužnjo ožigosa, pa vpijejo, da so preganjani.

+ Samo za liberalce so čisto druge postavbe. Iz Novega mesta se nam poročajo: Gotovo je še v spominu slučaj, ko so pri enih volitvah klerikalci od naše politične oblasti zahtevali, da se gostilničarju Dreniku v Prečini za čas volitev zapre gostilna, dasi je gostilna več kot 100 metrov od volilnega lokala oddaljena. Toda ostalo je pri tem, da Drenik ni smel med volitvijo izvrševati svoje obrti in da tudi ni dobil nobene odškodnine zato. Vlada je pač rekla, da je gostilna preblizu volišča. Zdaj pa pogledajmo, kako je bilo pri zadnjih volitvah v Kandiji. Zurc ima po milosti vlade kar dve gostilni, eno poleg druge. Tista politična oblast, kateri je bila Drenikova gostilna še preblizu volišča, dasi je od njega čez 100 metrov oddaljena, je pa v slučaju teh volitev čisto mirno določila, da je bil volilni lokal v isti hiši, kakor gostilna. Spodej je gostilna, zgoraj županstvo in tu notri so se vršile volitve. Samo par korakov iz volilnega lokala po vrhu pa si bil zopet lahko v drugi, tudi Štemburjevi gostilni. V obeh gostilnah se je volilec pri pijači popisoval glasovnice, da je bilo veselje za klerikalce. Štemburjev najemnik v drugi gostilni že ni vedel ali bi popisoval glasovnice ali ljudem pijačo donášal. O gospod baron Rechbach, kako morate zahtevati, da ljudstvo sploh še kaj zaupa v nepristranost c. kr. politične oblasti.

+ Volitve v Kostanjevici so bile precej burne. Še nikoli ni kazalo kmečko ljudstvo toliko zanimanja zanje, kakor to pot. Na koncu volitev so ljudje potrpežljivo čakali šteta glasov in izida. Ko se je razglasilo, da je dobil Zupančič 28 glasov večine, je nastalo splošno veselje. Med volilno borbo so slišali klerikalci take od priprostitih kmetov, da beseda ni mogoče popisati. Posebno je bilo visoko steblo s praznim klasom oni strelodov, na katerega je priletelo največ strel iz kmečkih in obrtniških ust. Pa tudi še nekdo drugi je moral iz teh volitev posneti, da ni odigral samo kot župan, ampak tudi kot agitator. Časi se pač izpreminjajo. Zato: naprej kmetje in meščani!

+ Z Notranjskega. Za občine Vremski Britof, Famije in Zg. Vreme je bila volitev v Vremskem Britofu. Dobili so Gaspari 102 glasa, dr. Pegana 50 glasov. Tokan 60 glasov in Johanca iz Vodice en glas.

+ Katoliška pravilnost našega župnika. (Iz Tržiča.) Kakor povsod menda po deželi, je bil tudi pri nas župnik predsednik komisije pri volitvah dne 1. t. m. Ko je bilo oddajanje glasov končano in bi se moral pričeti skrutniti, je predlagal nad vse pravilni predsednik komisije župnik Potokar, naj se razveljavijo vsi glasovi glaseči se za Antona Keržišnika, posestnika v Žirovnici, češ, da sta oče in sin Antona in tudi oba posestnika. Ta predlog mu je narekovala samo njegova tiha zagrozenost. Prav dobro je namreč vedel, da četudi je sin Antona polnoleten, vendar še ni star 30 let, in nima torej še pasivne volilne pravice. Sicer pa, kolikor je nam znano sin niti posestnik ni več. Ali vse to je bilo župniku znano, in on je hotel samo naprednjake kaznovati, ki mu delajo malo preveč preglavic. Sploh ljubi naš župnik spremembo. Če česa potrebuje, lazi okoli sovražnih liberalcev sladko ko med, v vsakem drugem slučaju pa je grenek pelin, in če le more, udrihne po teh preklicanih liberalcih. Svetujemo našim somišljenikom, naj pokažejo župniku Potokarju, da jim je ljubši grenki pelin, ljubši volk, ki jih odkrito napada, nego hinavsko jagnje, katerega se je le težko ubraniti. In če bo imel župnik vrata naprednih hiš zaprta, bo kmalu postal pohleвно jagnje.

+ Trgovska in obrtniški zbornica za Kranjsko v Ljubljani ima v torek, dne 16. decembra t. l., ob 5. uri popoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani izredno javno sejo. Na dnevnem redu je volitev dveh deželnih poslancev.

+ Dr. Janez Ev. Krek proti Kamili Theimer. Državni poslanec g. dr. Janez Ev. Krek je naperil pred ljubljansko poroto tiskovno tožbo proti g. Kamili Theimer zaradi onih težkih očitanih, ki jih je na njegov naslov izrekla svojedobno v našem listu. Kakor pa čujemo sedaj, je ljubljansko deželno sodišče na to tiskovno tožbo g. dr. Kreka proti g. Kamili Theimer uvedeno kazensko postopanje popolnoma ustavilo. K stvari se še vrnemo.

+ Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta, dne 4. decembra 1913. Na ljudskih šolah so bili imenovani: Mihael Salberger za nadučitelja na Jesenicah; Josipina Vovčina za učiteljico v Starem trgu pri Ložu; Andrej Suhadolnik za učitelja na deški ljudski šoli v Kranju; Emil Tomšič za nadučitelja v Ribnici; Marija Stare za učiteljico v Želimljah; Elizabeta Höningman za učiteljico v Stalcarjih; o. Arhangel Apej za veroučitelja na Viču. — Učiteljica Leopoldina Garbeis se začasno vpokoji. — Učiteljica Albina Kranjc-Legat se stalno vpokoji. — Pravi učitelj na c. kr. realki v Ljubljani dr. Anton Heu se stalno potrdi in dobi naslov profesor. — Ljudska šola v Ajdovci se razširi na dva razreda. Ljudska šola v Slavini se razširi na tri razrede. — Prošnji telovadnega društva Sokol v Idriji za dovoljenje uporabe telovadnice na državni realki v Idriji se ne ugodí. — 51 učiteljev (učiteljic) se s 1. januarjem 1914 pomakne v višji plačilni razred.

+ Pomaknitev učiteljev in učiteljic v višji plačilni razred s 1. januarjem 1914. V I. plačilni razred se pomaknejo: Ivan Jaklitsch, Mihael Poklukar, Josip Reich, Emma Raunacher, Frančiška Jankovič, Kristina Demšar, Aleksander Lunaček, Valentin Zaverl. — V II. plačilni razred se pomaknejo: Rudolf Schiller, Josip Bergant, Ivan Zupančič, Gizela Eisenhart, Roza Pirkovič, Matevž Jug, Terezija Kovačič, Ludmila Bukowitz, Marija Račič, Marija Dovgan, Emma Petsche, Konrad Barle, Edvard Markovšek, Evgenija Hladnik-Pehani, Vilibald Rus, Karolina Klemenčič. — V III. plačilni razred se pomaknejo: Josip Polanc, Julijana Zalokar, Vinko Roblek, Marija Bitenc, Pavel Lavrič, Ivana Pezdur, Uršula Potočnik, Adela Pogorelec, Angela Nagode, Marija Jurca, Terezija Ravhekar, Franc Grudnik, Terezija Juvanec, Josip Mihelič, Henrik Lobe, Marija Babnik-Rajer, Ivana Merhar, Emil Tomšič, Vinko Zalelet, Justina Schwingler, Marija Modic, Josip Lampe, Josip Erker, Anton Lamut, Severa Reil, Milena Kaučič, Adela Reven, Marija Marok-Sedej, Ana Fink-Šulaj, Ana Fajdiga, Viljem Rožič, Angela Čenčič, Friderik Dermelj, Albina Rupnik, Ana Vizjak, Karolina Grlic-Dostal, Angela Gerčar.

— Umrla je mati g. profesorja dr. Frana Ilešiča, predsednika »Slovenske Matice«. Pokopali so jo preteklo nedeljo pri Sv. Jurju na Ščavnici. Naše iskreno sožalje!

— Umrla je gospa Terezija Urbančič mati soproge načelnika deželne zveze kranjskih obrtnih združenj in občinskega svetnika gospoda Engelberta Franchettija. Pogreb bode jutri v petek, dne 5. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše št. 23 na Rimski cesti. Naše sočutje.

+ Ogorčajo se očka Oražem, moščanski »častivredni« župan, ker daje policija licenco za ples v gostilni pri Miškotu. Očka so že opetovano intervenirali pri policiji, da bi leta ne dala licence za ples, češ da je advent in da se s plesom v tem času dela javno pohujšanje. Na policiji so očeta Oražma seveda poučili, da zakon ne priznava advent za prepovedan čas in da vsled tega policija kot državna oblast nima pravice odklanjati prošnje za plesne licence. V svojih »verskih in nraštvenih čustvih užaljeni« Oražem je zaradi tega seveda skrajno ogorčen, pri čemer ga pa čisto nič ne moti dejstvo, da je on celo v postu kakor lisjak zalazoval in skušal zapeljati Bučarjevo ženo. Takrat seveda poštenjak ni bil — moralno užaljen!

— Nove učne knjige. C. kr. naučno ministrstvo je odobrilo nove učne knjige: I. Macher, Prirodopis in rastlinstvo. — Dr. Ozvald, Psihologija. — Jožef Reiser, Fizika za višje razrede srednjih šol. — Jožef Reiser, Kemija za VII. gimn. razred.

Iz Radeč. Podpisane se je večkrat svetovalo, da bi poprosil za kako podporo, ker imam šest dečkov sinov, plače pa malo. Letos pa mi je veleslavni deželni odbor kranjski dal podporo, ne da bi bil kaj prosil, in sicer v tej obliki, da me je tik pred Božičem odstavil iz službe kot darca. To pa brez vsake podlage v službenem oziru. Vrh tega sem dobil še tudi ukaz, da moram v 48. urah izprazniti stanovanje. Pa zakaj? Ker naj bi se bil v šali v neki gostilni izrazil, da so nebesa za stare babe in otroke. Toda, to ni res, kar se je trdilo; rekel sem le, da so v nebesih tercijske in mali otroci, seveda le v šali; tudi nisem tega izrazil tisti čas, kot se trdi, in tudi besede »farje«, kakor se je trdilo, nisem izrekel. Nadaleje mi je bilo v »Domoljubu« podtakano, da me je shod Kmečke zveze tako vznemirilo, da sem zabavljal in tako govoril, kar pa tudi ni res, ker sem za ta shod izvedel šele teden kasneje, ko je bila gonja proti meni v polnem tiru. — Saj pravim: Kdor zna, pa zna, in čast, komur čast! To se je godilo leta 1913. po končanih vojniških - Johaniških čudežih. Vsem poštenim in človekoljubnim ljudem se toplo priporočam, naj bi mi bili naklonjeni v moji novi službi, ko jo dobim — sedaj je še nimam —, in s tem pomagajo mojim nedolžnim otrokom, ženi, kakor tudi meni. — Z odličnim spoštovanjem — **Josip Simenc, bivši deželni darca v Radečah.**

Tragedija v naši filmski igralca Psiandra. Znamenit igralec Psiander je pobegnil iz Kodanja z neko krasotico ne ve se kam. Njegova soproga je to zvedela, zastrupila 7 otrok in sebe. Otrokom in njej so pač rešili življenje ali ona je ostala slaboumna. Ona gospica, videvši Psiandra v filmu, se je zaljubila v tega in odpotovala v Kodanj in pregovorila igralca, naj odpotuje z njo.

Kinematograf »Ideal«. Samo danes se predvaja senzijska drama: »Nebeški ogenj« ter komična učinkovitost »Maks sovraži mačke« z Linderjem v glavni vlogi. — Jutri specialni večer s Psiandrom v veselejši »Nelina zaroka«. V soboto, večer smeha. Predvaja se bo veselejša »Vojvodinja Crevetška«, ki vzbuja povsod nepopisen smeh.

Semenj. Na večerajšni semenj, ki je bil med najživahnjšimi v letu, so prignali 445 volov, 175 krav, 297 konj, 18 telet in 3 prašiče. Kupčija je bila živahna ter so bili poleg domačih mesarjev tudi tuji. Opazilo se je pa, da so cene živini mnogo padle.

Posledice razuzdanosti. 24letna Štefanija Čepekova iz Košane je pred nekaj leti prišla v Trst ter se tam udala pohotnosti. Bila je v raznih beznicah in je tam tudi policiji dala precej posla. Naposled je prišla v Ljubljano, kjer jo je policija aretirala in izročila okrajnemu sodišču zaradi delomržja. Dekle je pa celo pred kazenskim sodnikom trdila, da ne boče nikoli delala, kar ji je pripomoglo, da je dobila mesec zapora, po prestani kazni, t. j. večeraj so jo pa preselili v prisilno delavnico v Lankovico na Štajerskem.

Ogenj v dimniku. Snoch okoli pol 6. so začele goreti v dimniku hiše št. 24 na Tržaški cesti saje. Na lice mesta došli oddelek prostovoljnega reševalnega in gasilnega društva je ogenj takoj pogasil.

Naša se je snoch na Dunajski cesti denarica z manjšo vsoto denarja. Dobi se v špecerijski trgovini I. Štupica na Dunajski cesti.

Izgubila je od pošte do doma ga. Kržišnikova 80 K denarja.

Večeri smeha, vsak večer v kavarni »Central«, kjer gostuje Original The Wehingov ensemble z lastnim orkestrom.

Stališče socijalnodemokratske in nemške stranke glede ožje volitve.

Socijalnodemokratska stranka poziva v današnji »Zarji« svoje volilce, naj volijo ali protiklerikalno ali pa naj oddajo take glasovnice, da bodo neveljavne. Vodstvo nemške stranke je izdalo parolo, naj oddajo nemški volilci prazne glasovnice.

Glasovnice za ožjo volitev.

Glasovnice za ožjo volitev izdaja deželna vlada danes, dne 4. in jutri, dne 5. t. m. od 9. dopoldne do 1. popoldne in od 3. do 6. popoldne v pisarni št. 41.

Vsak volilec si naj pravočasno preskrbi glasovnico. Glasovnice se tudi dobe v tajništvu narodno-napredne stranke in na dan volitve v naprednih agitacijskih lokalih, ki ostanejo isti, kakor pri prvotnih volitvah.

Volilci! Somišljeniki!

Kdor nima glasovnice, naj se oglasi v tajništvu narodno-napredne stranke, kjer jo dobi. Wolfova ulica 10, I. nadstr.

Književnost.

— **Gorenjcev jezikovni učitelj.** V založbi knjigarne J. Gorenjec & Ko. v Trstu je izšel prvi sešitek zbirke, ki ji bo naslov »Gorenjcev jezikovni učitelj«. Ta prvi zvezek obsega »Italijanščino za Slovence«. To je priročna knjižica iz katere se Slovence lahko hitro nauči toliko italijanskega jezika, kolikor je za praktično življenje najbolj potrebno. Knjižica je namenjena samoukom. Prvi del podaja kar je najbolj potrebno iz slovnice, drugi del pa obsega italijansko - slovenske dvogovore in potrebne besedni zaklad. Knjigo je spisal mestni učitelj v Trstu Ferdo pl. Kleinmayr. Cena 1 K 20 v.

— **Pravljice.** Pestra zbirka pravljic, na čelu jim Erbenova Zlatolaska. za njo niz najlepših hrvatskih pravljic, kakor Zmaj in cekarjev sin, Vrlim pobratim, Usod, ki deli srečo in nesrečo, Pepelka, Poprče, Div-Konjič, Zmaj ženin, Grad niti na nebu, niti na zemlji, se dobi v Narodni knjigarni v Ljubljani. Knjiga, ki je najprimernejše darilo za našo mladino posebno sedaj za Miklavža in za Božič, ima poleg lepe in bogate pravljice vsebine tudi več krasnih raznobarnih slik in risb k tekstu. Posebno lepe so slike kakor uvodna slika Zlatolaska. »Zlati lasje so ji vzplavali v gostih kitah z glave dol do zemlje...« Dalje: »Bil je nekdo kralj«. »Uganeš li, katera izmed njih je Zlatolaska« in »Jurček jo je odvedel svojemu gospodu za nevesto«. Lepe so risbe: »Aždaja in carjev sin«, »Usod, ki deli srečo in nesrečo!«, »Pepelka«, »Poprče«, »Div-Konjič«, »Zmaj ženin« in »Grad niti na nebu, niti na zemlji. Knjiga, ki se dobi, kot že omenjeno, v Narodni knjigarni v Prešernovi ulici, stane 5 K po pošti 5 kron 30 v. Ta knjiga je edina svoje vrste in jo toplo priporočamo slovenskim staršem.

Vse to naznanjene knjige se dobi v »Narodni knjigarni« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Iznored sodišča.

Tri sestre detomorilke — trojni detomor.

V Solnogradu se je završila te dni poročna obravnava, ki je odkrila strašno sliko iz življenja treh sester. Te ženske Barbara, Rosina in Ivana Krieger so ljubile, rodile in morile. Celo zadevo je razkrila 13letna hčerka sestre Ivane, katero je mati neusmiljeno pretepala. Dekle je pobegnilo od doma in povedalo neki ženski, da sta njeni teti umorili dva otroke. Preiskava je dognala sledeče: Leta 1904. je porodila sestra Ivana, mati od pobegle deklice, sina. Dva dni po porodu je njena sestra Rosina sporazumno z materjo in vpricho nje otroka zadušila. Mrliški oglednik, neki mizar, je konstatiral naravno smrt in otroka so pokopali. Poldrugo leto za tem je porodila Barbara tudi dečka. O očetu od otroka je vedela samo toliko, da mu je ime Šimen. Tega otroka sta zadušili sporazumno z njo njeni sestri. Tudi ta umor so sestre prikrile. Lansko leto pa je porodila in sicer v hlevu tretja sestra Barbara. Njo in otroka je prenesla Rosina, katero je poklicala 13letna hči Ivane v sobo, kjer je vpricho matere zadušila otroka na ta način, da mu je zamahnila z robcem usta. Tega otroka so pokopale sestre v kleti in so priredile bogato večerjo. Barbara Krieger je po ovadbi znorela in oddala so jo po daljšem opazovanju v blaznico. Njena bolezen je neozdravljiva. Rosina je bolj slabe pameti, vendar odgovorna za svoja dejanja. Pri tretji sestri Ivani so konstatirali zdravniški sifilis in slaboumnost, vendar pa je toliko zavedna, da ve kaj dela. Sestri sta vse umore priznali. Porotniki so potrdili z 10 glasovi vprašanje glede umora. Rosina je bila obsojena na smrt, Ivana pa je bila oproščena, ker so porotniki tudi vprašanje glede popolne zmedenosti misli ob času dejanja potrdili.

Zavarovanje uslužbencev občinskih hranilnic.

Dne 1. decembra je izreklo upravno sodišče važno odločbo glede dolžnosti pokojninskega zavarovanja uslužbencev od občine ustanovljenih in upravljenih občinskih hranilnic. Pritožila se je občina Znojmo proti odloku ministrstva za notranje zadeve, ki je odločilo, da so podvrženi uslužbenci občinske hranilnice pokojninskemu zavarovalnemu zakonu z dne 16. decembra 1906. To odločbo so smatrali za neutemeljeno mestni svet, ravnateljstvo hranilnice

in tudi uslužbenci, katerih je sedem in sicer zaradi tega, ker so ti uslužbenci v javni službi, imajo pravico do pokojnine v slučaju invaliditete in v slučaju starosti, kakor tudi pravico do pokojnine za svoje rodbine v slučaju njihove smrti. Upravni sodni dvor je pritožbi ugodil in je razveljavil odločbo ministrstva kot zakonito neutemeljeno. Svojo sodbo je utemeljil upravni sodni dvor s tem, da so uslužbenci občinske hranilnice uslužbenci občine, torej javni uslužbenci, ki niso podvrženi dolžnosti pokojninskega zavarovanja kot drugi nastavljeni. Stališče uradnikov občinske hranilnice napram občinskemu organu je ravno isto, kot stališče uradnikov, ki so nastavljeni pri občini sami.

Volilci, somišljeniki!

Na c. kr. deželni vladi leži še precej volilnih legitimacij. Vsak ima pravo ico ondi svojo dvigniti, če tudi dne 1. decembra ni volil.

Kdor je legitimacijo izgubil, naj zahteva na vladi duplikat slednjega preskrbi tudi tajništvo narodno-napredne stranke, Wolfova ulica št. 10. I. nadstropje.

Odprto ves dan!

Razne stvari.

* **Grozen požar v Novem Yorku.** Iz Novega Yorka poročajo: Arkadijska ložijska hiša v Bostonu je pogorela. Od 170 gostov jih je mnogo poskakalo iz oken in s streh. 29 oseb je mrtvih, 50 pa ranjenih.

* **Francoski pridelek vina.** Iz Pariza poročajo: Na Francoskem se je leta 1913. pridelalo 30,118.824 hektolitrov vina, leta 1912. pa 38,976.750 hektolitrov. Posebno v južnem departmaju in na Burgundskem se je pridelalo mnogo manj vina.

* **Nesreča pri streljanju v Plzinju.** Iz Plzinja poročajo: Včeraj dopoldne so na strelišču Škodove tovarne poskušali topove. Naenkrat se je top razpočil. Zadet je bil strojni mojster tovarne Melka. Kosi želaza so mu razdrobili obe nogi. Melka je kmalu nato umrl v bolnišnici. Tudi delavec Kratochvil je bil težko poškodovan in je umrl.

* **Čebulja daljša ljudsko življenje.** Hetty Greenova, ena izmed najbogatejših žen ameriških, ki živi sedaj v Parizu, se je izjavila napram časnikarjem, ki so ji čestitali k njenemu 78. rojstnemu dnevu, da se zahvali za dolgo življenje le čebulji. — »Čebuljo, ki jo rada in mnogo jem,« je pristavila starka, »nakupujem vedno sama.«

* **Tesleni zdravnik ruske carice v konkurzu.** Iz Petrograda poročajo: Veliko senzijsko vzbuja finančni polom profesorja Otta, telesnega zdravnika carice. Ott je ravnatelj ginekološke univerzitetne klinike v Petrogradu in eden prvih avtoritet v svoji stroki. Skupno z generalom baronom Möller-Sakomelskijem je začel nevarno spekulirati z zemljišči, kar ga je uničilo. Pasiva znašajo več milijonov rubljev.

* **Tri in pol dneva iz Evrope v Ameriko.** V Londonu so te dni podpisali pogodbo za zgradbo velikega pristanišča v Blacksod - Bai in železnice, ki naj veže tri glavne proge Irske. Potrebni kapital že imajo. Pristanišče bo gradil znani bostonski graditelj pristanišč Long v to svrhu, da se ustvari med Evropo in Ameriko najkrajšo zvezo. Parniki bi pluli iz Blacksod - Baia v Halifax in sicer le tri in pol dneva.

* **Aretirani grof. Z Dunaja poročajo:** V nedeljo so aretirali grofa Jožefa Sigmunda Wolanskega, nezakonskega sina I. 1904. umrlega grofa Nikolaja Wolanskega. Umrli grof je zapustil premoženje 30 milijonov kron, o katerem pravi aretiranec, da ima pravico do njega. Svoj čas so ga aretirali, ker je skušal prisilepariti 700.000 K. Ko je bil izpuščen iz zapor, je živel v zelo siromašnih razmerah v Krakovu.

* **Metulj za 32.000 kron.** Naravoslovni muzej v Novem Yorku je dobil te dni metulja, ki se ga ceni na 32.000 K. Ne gre tu morda za metulja iz zlata in dijamantov, marveč za živega metulja s sivomodrimi krili, rumeno obrobjenimi. Izvira z Sierre Leone, edinega kraja, kjer se pojavlja, in še tam zelo redko. Ujel ga je dr. Sterken, ki ga je dve leti s 40 možmi iskal. Šest ljudi je umrlo pri tej ekspediciji, ki je njenega voditelja veljala mnogo denarja.

* **Pikolo — izumitelj.** Na ogrskih državnih železnih bode v kratkem poskusili nov izum, napravo, ki naj prepreči trčenje vlakov. Ta izum nima neinteresantne predzgodovine. Izumitelj je namreč neki pikolo iz Stolnega Belgrada. Že dalj časa se bavi s tem načrtom, dokler se mu ni pred kratkim kar hujoma

posrečil izum. Ogrske državne železnice so mu dale že 2500 K in obenem tudi možnost, da preskusi svoj izum v delavnici drž. železnice ter ga eventualno izpopolni. Baje se železniška uprava tudi že pogaja, da kupi izum, ki je ženijalen, obenem pa popolnoma enostaven.

* **Se enkrat Peter Rosegger!** Ali je zaslužil Rosegger Nobelovo nagrado ali ne? Znani nemški pesnik mu je namreč k njegovi sedemdesetletnici posvetil sledeči epigram: Der Peter sass mit frommen Sinn, Flickte sein Netz und sang dazwischen.

Sprach Jesus: »Leg die Nadel hin, Von nun an sollst du Menschen fischen.« (Sankt Joricks Glockenspiel. — Geburtstagsverse an deutsche Dichter, 5. str. 82. Leipzig. — Verlag von L. Staackmann.)

* **Samomor odvetnika, ki ni dobil dote.** Budimpeštanski odvetnik dr. Oton Pártos se je poročil s hčerjo nitranskega škofa dr. Isidora Stranskega. Kot doto je dobil hranilnično knjižico, glasečo se na 100.000 kron. Ker pa je bila knjižica vinkulirana, ni mogel Pártos dvigniti niti vinarja. Dr. Pártos je bil pred par dnevi v denarni stiski, toda tati ni hotel preklicati vinkulacije. Med odvetnikom in njegovim soprogo je prišlo do ostrega spora, tako da ga je soproga zapustila. Dr. Pártos pa se je v obupu obstrešil. Smrtno nevarno ranjenega so ga odpeljali v bolnišnico.

* **Nevesta, ki hoče ubogati.** Ameriški presbiterijanci so izpustili iz poročne formule nevestino obljubo poslušnosti. Ravnotako kakor ženin, reče tudi nevesta samo, da hoče biti svojemu bodočemu možu ljubeča in zvesta žena, o kaki ubogljivosti pa ni niti besede. Pred kratkim se je vršila v Washingtonu poroka hčere sedanjega ameriškega predsednika, gđcne. Wilsonove. In tu se je slišala k splošnem začudenju v poročni formuli zopet beseda »poslušna«. Zgodilo se je to na izrecno zahtevo mlade gospe. Izjavila je pred poroko, da pripada sicer k mirni stranki sufražet, da pa vendar hoče biti svojemu možu ne le ljubeča in zvesta, marveč tudi poslušna žena.

* **Predsednik ruskega državnega sveta in orožniški častnik.** V nekem ruskem provincijalnem mestu je prišel na ondnotni kolodvor orožniški častnik ter zahteval od sprevednika, naj mu da poseben kupe, za njega in njegovo »spremljevalko«. Toda sprevednik mu je odgovoril, da žal nobenega praznega kupeja nima. Nato mu je orožniški častnik ukazal, naj odpre vse kupeje. Zgodilo se je to. V enem izmed njih je bil le majhen, star gospod. — »Ta oddelek hočem imeti,« je ukazoval orožniški častnik. »Pozvajte tega gospoda, da sede v drug kupe.« Sprevednik se je ustavil. »No, pa izvedem to sam,« je rekel častnik: »Zapustite ta kupe,« je pozval starega gospoda. Toda stari gospod se ni niti gnil. »Ali niste razumeli?« je kričal častnik. »Glejte, da takoj izginete iz kupeja!« Stari gospod pa ni ničesar slišal. Častnik pa tedaj stopi pred njega ter zahteva, naj se legitimira. In tedaj je šele stari gospod izpregovoril: »Legitimacije vam v roke ne dam,« je rekel. »Vaše roke niso dovolj čiste. Toda pokažem vam jo od daleč!« Na legitimaciji se je svetilo ime predsednika državnega sveta. Častnik je padel na kolena: »Za boga, ekselencija! Odpustite! Pozabite to, kar sem čutil. Ne uničite me! Milost!« Toda Akimov se je preveč razburil, pokazal je vrata ter vpil: »Ven! Proč izpred mojih oči! Ostalo vam povedo vaši predstojniki!« Kako se je ta afera izvršila, ne vemo.

* **Kanada — raj na zemlji?** Tudi rajhovsko - nemški časopisi svara pred izseljevanjem v Kanado, o kateri so agenti razširili vest, da je pravi raj na zemlji. Dr. R. Heindel, ki je tam dolgo časa živel, piše zdaj v berlinskem »Tagu«, da se tam kmetstvo kakor tudi mestno prebivalstvo nahaja v strašni bedi. V večjih mestih je slabše življenje, nego v starih industrijskih mestih evropskih. Večji del evropskih priseljencev, med katerimi je umrljivost velika, ni sposobna za poljedelsko delo in tako ostaja v pristaniških mestih, kjer razmnožuje vrste ljudi, ki iščejo dela in od katerih mnogi so pobegnili s kanadskih farem. Niso se mogli tam prilagoditi. Ne ugaia jim podnebje in nedostaja jim potrebni kapital za intenzivno gospodarstvo. Vsled tega je v pristaniških mestih pomanjkanje stanovanj in draginja. V Kanado se dovažajo volovsko meso, maslo in jajca iz Avstralije in Nove Zelandije.

* **Če je človek preveč raztresen.** Te dni bodo odkrili v Nancyju spomenik matematiku Poincaréju, pred kratkim umrlega bratranca sedanjega predsednika republike. Slavni učenjak je bil vzor proesorske raztresenosti. Nekega dne je iskal neki spis v knjižnici. S svetilko v roki je

pregledoval posamezne omare za knjige, dokler ni prišel k staromodni omari z vrati. Odprl je polovico vrat, postavil svetilko na polico ter začel iskati in brskati po knjigah. Naenkrat je našel spis, ki ga je iskal. Hitro ga je vzel, zaprl vrata in v tem hipu se je — prijel za glavo, kajti zapazil je z grozo, da je kar naenkrat v temi. Takrat je namreč učenjak bolehal na očeh, čvash se je celo bal, da bo oslepel. In zdaj naenkrat — je bil v temi! Zavpil je ter začel tipati po sobi ter iskati zvonce. Na to je stopil v sobo sluga Jožef in opazil svojega gospodarja, ki je oči zakrival z ruto ter vzdihoval: »Jožef, oslepel sem!« Pokazalo se je kmalu, da ni tako hudo, toda v omari, kjer so našli svetilko, je bilo huje. Vzga-le so se knjige in papirji, na katerih je imel raztreseni profesor napisane važne račune. Od tedaj profesor ni nikdar več »oslepel«.

* **Vojaški teror v Saverne.** V elzaškem mestecu Saverne se je prigodil slučaj, o katerem pravijo, da je bil sicer popolnoma nedolžen, ki pa je vendar vznemiril vso nemško in francosko javnost. Ta novi komad ruske soldateske je popolnoma vreden dveh drugih podobnih slučajev: operetnega nastopa čevljarja - stotnika v Köpniku in alarmiranje posadke v Strassburgu. Junak je v tem slučaju dvajsetletni pl. Forstner, ki je pri vajah učil rekrute ruske discipline. Gorkokrvni Forstner, sin nekega zalabskega junkerja, je obljuboval nagrado 10 tolarjev vojaku, ki »stramm« kaznuje civilista, če hoče ta braniti čast svojega stanu. Manire ruskega častnika so postale predmet pogovorov v vsem mestu. Meščani so kazali na mladega gospoda, ki je svetoval k takemu postopanju z »wacker« — izraz, s katerim je nazival Forstner meščane — in dečki ter otroci so zbijali razne šale iz vojakov. Častnik Forstner se je hotel maščevati in je dal 26. in potem zopet dne 30. novembra sklicati posadko ter ukazal, naj z nasajenimi bajoneti nastopi proti gledalcem pred vojašnico. Vojaška straža je več ur preganjala ljudi po ulicah, aretirala vsakogar, ki ni ušel. In tako sta bila aretirana tudi en deželni svetnik in državni pravdnik, ki sta šla mirno domov s sodišča. Aretiranih je bilo 26 oseb, ki so jih zaprl v klet vojašnice ter jih imeli tam čez noč zaprte. Teror vojakov je izpremenil mesto Saverne v obsedeno stanje. Straža je celo udrla v privatno stanovanje ter odvedla moža, ki sploh ni ničesar vedel o zadevi, od večerje. — Vsled tega počenjanja savernske posadke je nastal politični škandal. Edino to je bilo še dobro, da je imelo občinstvo dovolj razuma in da se je izogibalo vojakom, ki so provocirali, ker sicer bi prišlo nedvomno do krvoprelitja, kajti vojaki so bili pod vodstvom častnikov pripravljivi z nabitimi puškami, da napravijo red. Od anekdote Elsaško - lotarijske je preteklo 44 let, toda slučaj v Saverne ilustrira duha, ki še zdaj vlada v deželi. Šele vsled brzojavnega ukaza vojnega ministrstva in kancelarja na proteste občine Saverne in mesta Strasburga in drugih mest, kjer se je tudi prebivalstvo vznemirilo, je posadka nekoliko odnehala. V ponedeljek pa se je zgodil zopet drug slučaj: Ko je šel v ponedeljek jutraj poročnik pl. Forstner mimo kraja Dettweiler s 4. stotnijo 99. pehotnega polka, so ga mimoidoči delavci spoznali ter se mu začeli rogati. Poročnik je stotnijo ustavil, da s patruljami aretirajo razžaljivce. Ti so pobegnili, vendar pa so vojaki aretirali nekega hromega čevljarja z imenom Blank, ki se je na vso moč branil. Poročnik je potegnil sabljo ter udaril čevljarja po glavi. Rana je zelo nevarna. Hišo županovo je vojaštvo obklopile. Dogodek je vzbudil v Dettweilerju veliko vznemirjenje. Oblasti v Saverne, civilne in vojaške, so šle v Dettweiler. Polkovnik pl. Reutter je poslal bolanemu županu pismo, v katerem grozi z najostrejšimi naredbami. Tudi v Metz se je zgodil podoben slučaj. Ko je v nedeljo ponoči šla vojaška patrulja mimo neke zakonske dvojice, se je žena opetovano zasmejala. Nato so dvojico aretirali. Zbrala se je velika množica, ki je energično protestirala. Policijskemu komisarju, ki je slučajno prišel mimo, se je posrečilo, napraviti red ter toliko vplivati na patruljo, da je izpustila zakonsko dvojico. Nekega fanta, ki je razžalil patruljo, so aretirali. — Iz Strasburga poročajo, da bosta namestnik in vsa vlada demisionirala, če se konflikt v Saverne ne bo povoljno rešil. Razpoloženje je po vsej deželi zelo vznemirjeno. Govori se, da se bo elsaško-lotrinska mirovna družba razšla. Rezervni častniki in domobranski častniki so prosili, naj se jih odpusti iz vojaške službe. Povsod po deželi se vrše protestna zborovanja. Kakor poročajo »Morgenpost« iz Saverne, je dobil generalni major Kühne na izrečen ukaz cesarja mislijo, naj posreduje med vojaško in civilno oblastjo.

* **Rubensonova slika zgorela.** V stanovanju komornika Zoltana pl. Stentivanyja v Budimešti je v nedeljo izbruhnil požar, ki je skoraj popolnoma uničil Rubensonovo sliko, cenjeno na 200.000 kron. Skica te slike se nahaja v monakovski pinakoteki. Požar je povzročila vžigalica, ki jo je nekdo vrgel v košaro za papir. Požar pa je naznanila papiga, ki je začela kričati.

* **Vtihtapljenje mesa v pogreb- nih vozovih.** Na neki mitnici v Budimpešti je finančna straža pred par dnevi zasledila jako rafinirano vtihtapljenje mesa. Tovarnar klobas Ferdinand Frühbauer je vtihtopal v mesto zelo veliko množino svinjskega mesa s pomočjo pogrebnih voz. V dveh mrtvaških vozovih, ki so bili črno drapirani in v katere so bili vpreženi črni konji, so zasledili deset zaklanih prašičev.

* **Vesela dogodba.** Poljski listi poročajo iz Lvova: Uradnik severne železnice, ki odkazuje galskim poslanecem njihove oddelke v nočnem brzovlaku Lvovskem, ni vedel ničesar o političnih izjemah, ki so se izvršile v personalnem oziru v poljski ljudski stranki. In tako je minilo petek odkazal poslancu Stapińskemu isti kupe, v katerem je sedel dvorni svetnik Kedzior, njegov naslednik in nasprotnik. Poslanec Stapiński je pa takoj zaprosil, naj se mu da drugi tovariš čez noč. To je seveda vzbudilo med navzočimi poslanci veliko veselost.

* **Izgubljeni parnik najden.** Pred šestimi leti je odplul z Japonskega parnika »Centimale« v smeri proti San Francisku. Od tega časa ni bilo sledu o njem. Vsi so seveda mislili, da se je parnik z moštvo vred potopil. Zda pa so našli člani ruske ekspedicije proti otoku Sahalinu v morju sredi ledenih puščav izgubljeni parnik. O moštvo ni bilo sledu in vsi reševalni čolni so bili odvezani od ladje. Tudi ladijskih knjig niso našli. Častniki in mornarji so se skoraj gotovo skušali na reševalnih čolnih rešiti, vendar pa niso dosegli otoka Sahalina.

* **Vzemiirajoč prizor v pariškem gledališču.** Iz Pariza poročajo: V gledališču »Vaudeville« se je v soboto odigral vzemiirajoč prizor. V odmoru so sporočili s pomočjo kinematografa, da se je aviatik Chevillard ponesrečil ter nevarno poškodoval. V tem hipu se je zaslislal izmed prvih klopi krik in neka mlada dama se je onesvestila ter se zgrudila na tla. Še je čez pol ure se je zavedla. Bila je to soproga Chevillardova, ki je na ta način izvedela o nesreči svojega soproga. Pozabil je namreč s seboj vzeti dovolj bencina in v višini 200 metrov je motor prenehal delovati.

* **Samomor aretiranca v preiskovalnem zaporu.** V poslopju dež. sodišča II. v Berlinu se je ustrelil v ponedeljek aretiranec v preiskovalnem zaporu na zelo čuden način. Trgovca Erih Wester bi moral biti zaslisan. O zaslišanju sta izvedela oče in nevesta aretiranca ter prišla v sodno poslopje, da bi govorila z njim. Ko je ta po zaslišanju v spremstvu paznika odšel iz sodne sobe, je prosil svojega spremljevalca, naj mu dovoli, da gre na stranišče. Čeprav paznik ni niti en hip pustil aretiranca samega, se je vendar temu posrečilo dobiti revolver. Ko je aretiranec prišel na stranišče, je počil strel in Wester je bil takoj mrtav.

* **Vesela povest o potrpežljivosti.** Potrpežljivost je zelo lepa človeška lastnost, toda je mnogo ljudi, ki je kar nočejo poznati, mnogo pa je tudi takih, ki bi lahko tudi drugim dali nekoliko te svoje potrpežljivosti. Tudi v družbi mora biti človek mnogokrat zelo potrpežljiv, kajti dogaja se, da vam ta ali oni naš znanec, kadarkoli ga srečamo, pripoveduje eno in isto dogodbo iz svojega življenja. Tako naravnost zavidljivo potrpežljivost je imel neki dobro znani angleški žurnalista, ki je bil vsako soboto skozi dve leti gost svojega sorodnika majorja K. Major K. pa je imel to slabost, da je ubogemu žurnalistu pripovedoval vsako soboto o svojih bojih in zmagah v Indiji. Toda žurnalistova potrpežljivost je bila k sreči tudi nagajana. Pred kratkim je umrl major K. ter zapustil svojemu dobremu gostu v zahvalo za njegovo prijaznost, s katero je stotikrat poslušal njegovo pripovedovanje o bojih v Indiji — 10.000 mark. Za vsako svoje predavanje o svojih slavnih

zmagah je torej major K. nagradil potrpežljivega žurnalista s 5 librami šterlingov ali sto markami.

Volilci krakovsko-trnovskega okraja pozor!

Glasovnice za sobotno ožjo volitev preskrbi vam tamošnje napredno gospodarsko društvo. Dobite jih pa tudi na dan volitve v agitacijskem lokalu Cerkvena ulica št. 19.

Telefonska in brzovjavna poročila.

Češki agrarci proti kabinetu Stürgkh.

Dunaj, 4. decembra. Predsedstvo čeških agrarcev se je posvetovalo včeraj o taktičnem postopanju kluba ter se oglasilo nato pri ministrskem predsedniku Stürgkhu, da zahteva od njega točen odgovor na svoje svoječasne zahteve. Zahtevali so takrat, da se takoj razpiše nove volitve za deželni zbor in nato obnove pravna pogajanja. Odpisništvo je izjavilo Stürgkhu, da češka agrarna stranka ne more dovoliti nobene rešitve državnih potreb, predno se ustavne razmere na Češkem ne obnove. Ministrski predsednik je takrat obljubil, da bo tekom enega tedna predložil klubu vladno predlogo o sporazumu. Od tedaj je preteklo 6 tednov, ministrski predsednik pa ni izpolnil niti ene zahteve.

Dunaj, 4. decembra. Češke stranke se pripravljajo na boj proti vladi in bodo izvedli že pri preodkaznem zakonu veliko politično debato. Prava opozicija pa se bo pričela šele pri debati o proračunskem provizoriju.

Krvava drama.

Gradec, 4. decembra. Danes opoldne je prišlo v pisarni »Posojilnice za graško okolico« v Gosposki ulici do krvave drame. Uradnik Adolf Kraus je bil zaradi nerednosti jutraj suspendiran. Šel je domov, pobral velik nož in revolver ter se vrnil. Nož je dal nabrusiti in prišel tako oborožen zopet v urad, kjer je začel streljati na uradništvo. Vse je zbežalo v največjem strahu. Trije uradniki, med njimi oba ravnatelja Helz in Krantfort, so bili težko ranjeni. Nato se je Kraus v posvetovalnici usmrtil s strelom v srce in glavo. Na ulici se je zbrala tisočglava množica, tako da je morala cestna železnica ustaviti promet.

Hrvatska.

Zagreb, 4. decembra. V banovi naredbi glede razpisa saborskih volitev se navaja samo 88 volilnih okrajev, dasiravno naj bi štel savor po postavi 90 poslancev, ker ima tudi Reka 2 mandata. Doslej so se branile oblasti na Reki razpisati volitve za ta dva mandata in hrvatska vlada je v sporazumu z ogrsko vlado to pustila. Sedaj pa vlada na Reki vladni komisar in naravno bi bilo, da se sedaj zasedeta ta dva mandata zlasti ker je grof Tisza izjavil, da hoče odstraniti hrvatske pritožbe. To pa se ni zgodilo.

Zagreb, 4. decembra. Hrvatsko-srbska koalicija je imela včeraj pod predsedstvom Tuškana daljšo konferenco. Bivši sekcijski šef dr. Nikolić je obširno poročal o stališču koalicije v zadnjih letih in o rešitvi hrvatske krize ter naglašal potrebo, da se združi koalicija z vsemi treznimi elementi, izvzemši radikalne pravaše, zlasti pa Frankovce. Njegovemu referatu je sledilo poročilo bivšega sekcijskega šefa Rojca o kandidaturah. Koalicija bo kandidirala v 60 okrajih ter bodo kandidirali vsi znani politiki. Starčevićeva stranka kandidira v Zagrebu Hegedycsa, v Bakarju pa Mile Starčevića.

Zagreb, 4. decembra. Ban Skerlec je danes dopoldne sprejel zastopnike uradništva, ki so ga prišli pozdraviti. Nagovoril ga je predsednik septemviralnega sodišča, zloglasni Štefan Posilovich, ki ga je, kakor svoj čas Cuvaja, hvalil. Ban Skerlec je odgovoril, poudarjajoč, da je patriotično sodelovanje narodnih zastopnikov Hrvatske omogočilo ustvariti podlago za uspešno delovanje. Upa, da bo Hrvatska napredovala v ne-

razdružni zvezi s svojo posestrino ogrsko kraljevino. Opoldne so bana pozdravili zastopniki zagrebske občine z županom Holjacom, ki je naglašal potrebo porazuma državne in mestne uprave. Ban mu je odgovoril, da prinaša mestu Zagrebu nasproti velike in žive simpatije.

Osijek, 4. decembra. Ban Skerlec je naznanil volilcem iz Vukovarja, ki so ga hoteli tam kandidirati, da iz političnih vzrokov to pot ne sprejme nobene kandidature.

Budimpešta, 4. decembra. Iz Zagreba poročajo, da je bivši ban baron Rauch tako ozlovoljen, da odputuje v najbližjih dneh v Ugando, v južno-zahodno Afriko.

Italija in Francoska.

Pariz, 4. decembra. V italijansko-francoskih pogajanjih zaradi položaja Tripolitancev v Tunisu je prišlo do resnih težkoč. Italija zahteva, da naj prizna Francoska Tripolitancem v Tunisu pravico, da so podvrženi evropskim sodiščem. Francoska se temu protivi in grozi odpovedati italijansko-francosko tunisko pogodbo iz leta 1896.

Ministrska kriza na Francoskem.

Pariz, 4. decembra. Rešitev ministrske krize na Francoskem zadeva ob velike težave. Govori se, da bo sestavil kabinet Briand, drugi govore o brezbarvnem kabinetu Dupuy. Dvomljivo je, če pride Caillaux v poštve.

Pariz, 4. decembra. Glavne težkoče, sestaviti nov kabinet, obstoja jo v tem, da je večina, ki je provzročila padec kabineta Barthona, sama razdvojen. Radikalci s Caillauxom, ki velja v gotovih krogih tudi za kandidata, zametajo volilno reformo, socialisti pa jo toplo zagovarjajo.

Pariz, 4. decembra. Vprašanje rešitve ministrske krize prihaja vedno bolj zamotano. Kot kandidate imenujejo sedaj tudi Doumerqueja, Brianda, Milleranda in tudi Delcasséja.

Pariz, 4. decembra. Rešitev ministrske krize ni nič napredovala. V prvi vrsti je prišel v poštev za mesto ministrskega predsednika Deshanel, ki pa je odklonil sestavo kabineta. Sedaj je ponudil predsednik sestavo senatorju Dupuyju, ki je obljubil, da prevzame predsedstvo, če bo našel primerno zaslonbo pri strankah. V kombinaciji je tudi ministrstvo, ki naj bi bilo sestavljeno samo iz članov stranke levice. To bi bilo ministrstvo Caillaux.

Portugalska.

Lizbona, 4. decembra. Včerajšnja seja zbornice je bila zelo burna. Opozicija je zastopala stališče, da zadnjič izvoljeni poslanci ne morejo biti izvoljeni v odseke, dokler se njih izvolitev ne verifikira. Prišlo je celo do demonstracij galerije. Končno je bil izvoljen Azevedo zopet za predsednika zbornice in Freire za predsednika senata.

Mehika.

London, 4. decembra. »Daily telegraph« hoče vedeti, da namerava predsednik Zedinjenih držav Wilson priznati bivšega ministra Lascariona kot provizoričnega predsednika Mehike.

Dogodki na Balkanu.

Avstrijski poslanik v Belgradu.

Dunaj, 4. decembra. Novoimenovani avstrijski poslanik v Belgradu iml. Giesl je odpotoval tja.

Nova balkanska zveza.

Pariz, 4. decembra. »Matin« poroča iz Sofije: Talaat beg je izjavil ob priliki, ko se je sestal z bolgarskim zunanjim ministrom Genadijevom, da je izrazil romunski notranji minister Take Jonescu v Carigradu željo, da naj se Turčija in Bolgarska pridružita novi Balkanski zvezi. Talaat beg je baje odgovoril, da naj se Take Jonescu najprej obrne s svojim predlogom do Bolgarske.

Albanija.

Rim, 4. decembra. V merodajnih krogih zatrjujejo, da so vse velesile sprejele angleški predlog glede južno-albanskih mej. Mednarodna komisija bo sedaj nemudoma nadaljevala svoje delo.

Romunska.

Bukarešta, 4. decembra. Glasom poročil listov bo zahtevala vlada v

kratkem od zbornice kredit 80 milijonov frankov za gradnjo železnice v novoosvojenih pokrajinah in za nabavo novih vozov.

Srečni turški uradniki.

Carigrad, 4. decembra. Finančni minister se je pogajal te dni z različnimi bankirji v Carigradu glede preduma za izplačilo plač uradnikom za avgust.

Proti nemškim častnikom v turški vojski.

Carigrad, 4. decembra. Generali in častniki prvega armadnega zbora so povabili včeraj vojnega ministra v Makrikej, da jim da pojasnila glede imenovanja nemškega generala Liemannna za kornega poveljnika v Carigradu, kar škoduje ugledu turškega častniškega zbora. Vojni minister je zvalil vso odgovornost na velikega vezirja in na ministra Talaat bega in Djavid pašo. Isti generali so povabili potem tudi bivšega kornega poveljnika Džemala v svoj zbor. Popoldne sta predložila vojni minister in Džemal ministrskemu svetu želje častnikov, ki baje zahtevajo, da naj se Liemannovo imenovanje preklicuje, ali pa naj vlada odstopi. Zvečer je prišel Džemal generalom v Ferikej odgovor vlade.

Carigrad, 4. decembra. Sultan je podpisal irade, s katerim se imenuje nemški general Liemann za kornega poveljnika v Carigradu.

Orijske železnice.

Dunaj, 4. decembra. V vprašanje bodoče ureditve razmerja orijskih železnic napram Srbiji in Grški se vrše sedaj uvodna pogajanja. Načrt, ki je podlaga tem pogajanjem izreka načelo, da naj se železnice internacionalizirajo. Zato naj se ustanovi po ena grška in srbska prometna družba, ki naj bi prevzeli pravice prometne družbe orijskih železnic. Delniška glavnica bi se razdelila na tri dele ter bi po eno tretjino prevzel avstro-ogrski, francoski in srbski, oziroma grški kapital. V Parizu naj se ustanovi trust, ki prevzame delnice te družbe v shrambo.

Volilni shod v Metliki

bo
v soboto, dne 6. decembra
ob 6. uri zvečer,

volilni shod v Crnomlju

pa bo
v nedeljo, dne 7. decembra
ob 9. uri dopoldne.

Na obeh shodih bosta govorila kandidata narodno-napredne stranke g. Julij Mazelle, v imenu izvrševalnega odbora pa g. Ivan Erihar.

Gospodarstvo.

Pridelovanje sladkorne pese.

Dne 19. novembra se je vršil v Dragatušu za nas velevažen shod v svrhu pridelovanja sladkorne pese. Predavanje je bilo vseskozi poučno, jasno in zanimivo, da bi moralo pridobiti še tako zakrnjenega poljedelca za to pomembno idejo.

Kakor povzamemo iz govora dvornega svetnika, g. Fr. pl. Šukljeja, zahteva taka pesa predvsem debelo zemeljsko plast, dovolj vlage in solnca. Za vse to je belokranjsko podnebje, kakor nalašč in tudi lega sveta za regljanje in obdelovanje, osobito v naši dolini, vsekako primerna in pripravna. Osobite važnosti je pa za nas dejstvo, da pesi ne škoduje toča. Ako je torej kmet udarjen v vinogradih od te strani, pesa mu ostane gotova.

Belokranjska posestva gredo strahovito rakovo pot. Leta 1880. je bilo v črnomaljskem okraju 30.000 prebivalcev in danes, namesto, da bi jih šteli še enkrat toliko, jih ni niti 24.000. Žalostna, a resnična statistična slika. Vse hiti čez morje in ni je hiše, ki ne bi imela naseljenec v novi domovini. Le kmet, ki ni zadolžen in ima na razpolago svoje delavske moči, zamore shajati pri teh žalostnih razmerah, a taki so bele vrane dandanes. Tako nam je došla ta akcija za ustanovitev sladkornih tovarn, kakor rešilna misel v zad-

njem trenutku našega obupnega položaja. — Za uresničenje tega podjetja potrebuje izvrševalni odsek 6000, oziroma vstevši štiriletno kolobarjenje, 24.000 oralov sveta. Kmet je se morajo zavezati po predpogodbah, da bodo pridelovali peso 3—7 let, akcijska družba pa postane stalen vsakoleten odjemalec. Ko so ti pogoji ugotovljeni, ustanovi se v Ljubljani glavna sladkorna tovarna, ki bi baje stala deset milijonov in producirala do 150.000 meterskih centov rafiniranega sladkorja. Tej bi sledile po deželi tovarne za izdelovanje surovega cukra. Cena za meterski cent pese, postavljen na bližnji kolodvor, je določena na 1 K 80 vin, poleg tega pa vrne tovarna tudi 30% izrezkov, ki služijo izkisan v cementnih jamah, kot izborno živinjsko krmilo.

Gospod nadzornik J. Skalicky iz Rudolfovega se je pouspel v svojem predavanju osobito na gospodarski položaj češkega kmeta, čegar blagostanje je odvisno le od gojenja sladkorne pese, saj mu taista domaša na enem oralu sveta do 260 K čiste ga dobička. Istih uspehov je pričakovati pri nas, kajti po zaslugi gospoda Turka, ravnatelja kemičnega poskušališča v Ljubljani, se je dogladno, da vsebuje kranjska pesa več sladkorja kakor češka. Gospod nadzornik nam je pojasnil tudi način obdelovanja, regljanje, gnojenje, okopavanje itd. in kako bi se dalo potom strojev s skupno vporabo več vasi, vzlic občutnemu pomanjkanju delavcev, odstraniti tudi te ovire.

Končno se je zahvalil gospodu predavatelju kot kulturnima faktorima okrajni glavar v Crnomlju gospod Silvo Domicelj z željo, da se jima uresniči ta velika ideja, ki naj reši belokranjskega kmeta iz obupnega položaja in mu vrne blagostanje. Kjer je sladkorna pesa, tam je bogat kmet.

— C. kr. priv. splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer. Stanje denarnih vlog 30. novembra 1913 70.882.911 K.

— Nova banka v Hercegovini. Iz Sarajeva poročajo: S pomočjo prvih islamskih krogov in avstro-bosanske banke se je pred par dnevi ustanovila v Mostaru Hercegovska banka z akcijskim kapitalom 400.000 kron. Na čelu zavoda je mostarski župan, Mijaga Komadina.

— Likvidacija velike firme. Iz Budimpešte poročajo: Žitna trrdka Schlesinger in Polekovic, ena najstarejših trgovskih tvrdk v Budimpešti, bo v kratkem likvidirala.

Darila.

Podpornemu društvu za slov. visokošolce na Dunaju so v času od 1. oktobra do 28. novembra t. l. vposlali: 2414 K 36 v: vsedijaška počitniška akcija; 370 K 35 v: dobiček dne 12. novembra 1913 na Dunaju prirejenega koncerta; 130 K: dobiček novomeške akad. veselice; 100 kron: neimenovan dunajski dobrotnik društva; 35 K: Mestno županstvo v Novem mestu; po 20 K: Th. dr. Jos. V. Učič, c. in kr. dvorni kaplan na Dunaju, in okrajna posojilnica v Ljutomeru; po 10 K: dr. Karel Podgornik, odvetnik in deželni poslanec v Gorici, dr. Karel Šavnik, c. kr. višji fin. svetnik v fin. min. na Dunaju in Franc Kušar v Mengšu; 6 K: dr. Florio Gregorič, c. kr. min. koncipist v fin. min. na Dunaju; 5 K: dr. Josip Mal, muz. adj. v Ljubljani; po 3 K: dr. Fran Heric, c. kr. bibliotekar v vseuč. knj. v Pragi, in Martin Meško, župnik pri Kapeli; po 2 kroni: Jakob Vogelink, dijak v Radovljici in Viktor Poznik, notar v Senožečah; po 1 K: Ivanka Kariž, Milan Senčar, Anton Novak, Franc Schweiger, Ivan Mlakar, vsi v Senožečah, F. Žetko, Laže, Franc Zadnek, Ljubljana, Peter Cucariggi, Skaver, Anton Bojc, Vipava, Karel Leitgeb, Postojna. — Vsega 3150 K 71 v. — Društveni odbor se vsem cenjenim darovalcem iskreno zahvaljuje, zlasti še vsem onim rodoljubom, ki so pripomogli k lepemu uspehu počitniške akcije. Ker je odbor od prejetega zneska že za mesec november razdelil med 85 prosilcev 1160 K, in se bodo enako utemeljene prošnje ponavljale mesec za mesecem, prosijo novih darov na naslov blagajnika: Dr. Stanko Lapažne, odvetnik na Dunaju I. Bräunerstrasse 10.

Najlepši načrti,

ki jih zasnujemo v dobrih urah in najboljše naše nade se razprše, ako smo se nenadoma s prepihom, vlažnostjo ali prehlajenjem naprtili revmatične bolečine, trganje, bodenje, bolezn v križu ali hrbtu in moramo v težavah in brezdelju sedeti doma.

Prava dobrota je, ako je pri hiši staropreizkušeni, bolezn tolažeči Fellerjev rastlinsko esenčni fluid z zn. »Elsafluid«, k inas v najkrajšem času reši bolečin in nas napravi zopet sveže, zdrave in sposobne za delo. Dobroto Fellerjevega fluida z zn. »Elsafluid« samo poizkusili večkrat na lastnem telesu in ga torej našim bralcem resnično toplo priporočamo. Nj. ekselencja Lev baron

Freytagh - Loringhoven, svetnik veseleškega viteštva in ces. ruski pravi državni svetnik v Arensburgu, Kommandantenstrasse 5, otok Oesel, litvinska gubernija, piše o tem: »Smatram za dolžnost nasproti svojim bližnjim izbrati Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid« priporočati, kjer je morem. Sošolca in peterburškega zdravnika sem opozoril na to izbornost sredstvo in imel tudi priliko, ne-

kega drugega peterburškega zdravnika, ki ima tukaj veliko lužno kopel z Elsafluidom rešiti hudih revmatičnih bolečin v plečih, pri katerih so odpovedala njegova lastna sredstva. Tudi neki zdravnik iz Gdanskega, Zahodnja Prusija, z uspehom vporablja v svoji praksi Fellerjev fluid in tako želim blaginjo človeštva Fellerjevemu fluidu vedno večje razširje-

nje, njegovemu iznajditelju pa zaslužno slavo.«
Naj bi si naši bralci k srcu vzeli ta nesebični migljaj in Fellerjev fluid z zn. »Elsafluid« naročili od lekar-narja E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 238 (Hrvaško) 12 steklenic stane franko samo 5 K, majhen izdelek, ki donaša bogate koristi.

— — — — — du

Društvena naznanila.

V telovadnici ljubljanskega Sokola v Narodnem domu se vrši jutri v petek Miklavžev večer. Začetek ob pol 8. Miklavž nastopi točno ob 8. Vstopnina za odrasle 60 vin., za otroke pod 10 letom 20 vin. Darila naj se pošljejo sluginji Sokola v Narodnem domu. Na darilih za otroke, naj bo poleg natančnega imena in priimka pripisana črka A za odrasle pa črka B. K obilni udeležbi vabi odbor.

Miklavžev večer priredi jutri v petek zvečer Gospodarsko napredno društvo za šentjakovski okraj pri Češnovarju na Dolenjski cesti. Miklavž nastopi z velikim sijajnim spremstvom in obdaruje vse otroke na društvene stroške in stroške otroških prijateljev. Kdor hoče, da bo njegov otrok še posebej obdarovan, naj pošlje darilo s čitljivim naslovom gostilničarju Češnovarju. Začetek prireditve ob pol 7. Za odrasle vstopnina 20 v. Ko odide Miklavž in otroci, prosta zabava za odrasle. Svira godba.

Krakovčani in trnovčani! Napredno gospodarsko društvo opozarja svoje člane in prijatelje na Miklavžev večer, ki se vrši v petek, dne 5. t. m. v gostilniških prostorih g. M. Sokliča, Pred konjušnico. Nastop Miklavža s sijajnim spremstvom točno ob pol 8. uri zvečer.

Društvo slovenskih profesorjev vabi vse tovariše na prijateljski sestanek v soboto, dne 6. decembra t. l. Poročilo (prof. Košnikovo) o zavarovanju za odgovornost učitelja pri raznih ekskurzijah in poročilo o korakih »Državne zveze« v zadevi službene pragmatike. Lokal: Restavracija Tratinik.

Telovadno društvo Sokol v Šiški priredi v petek, dne 5. decembra t. l. »Miklavžev večer« v salonu pri »Kankertu« v Spod. Šiški. Začetek točno ob 7. zvečer. Vstopnina 40 v, otroci prosti. — Otrokom se dovoli vstop k prireditvi le v spremstvu staršev. — Darila se sprejemajo v petek ob 4. popoldne do 7. zvečer v salonu pri Kankertu.

Salonskega orkestra v Radovljici koncert bo dne 6. t. m. pri pogrnjenih mizah v dvorani R. Kunstelja. Miklavžev večer v Novem mestu priredi ženska podružnica Ciril in Metoda dne 5. grudnia v dvorani Narodne čitalnice pri pogrnjenih mizah. Miklavžev nastop točno ob 7. zvečer. Miklavževa darila se bodo sprejemala dne 5. grudnia od 2. popoldne naprej v dvorani Čitalnice.

Gledališko društvo na Jesenih naznanja, da se je društvu posrečilo pridobiti gostovanje ge. Dragotino-vičeve v »Vstajenje« tudi za ponedeljek, na praznik 8. t. m. Da se lahko udeležijo vnani gostje, je pričetek točno ob pol 3. popoldne. Vračali se bodo lahko s šestimi vlaki.

Sokol v Idriji priredi v soboto, 6. t. m., prvo predavanje v tej zimski dobi, in sicer govori načelnik brat Julij Novak o letošnji tekmi v Parizu, ki se je sam udeležil. Zanimivost predmeta kliče vse člane in članice Sokola na najobilnejšo udeležbo. Začetek ob 9. zvečer. Lokal: društveni prostori.

Miklavžev večer v Senožcah priredi Senožski Sokol v petek, dne 5. t. m. v gostilniških prostorih g. Mlakarja. Prihod Miklavža točno ob 8. zvečer. Starše se naprosi, da pridejo z otroci in da ne puste iste brez nadzorstva.

Društvo »Zvezda« in »Izvenakademski Ciril - Metodova podružnica na Dunaju« priredita dne 8. decembra v slavnostni dvorani, »Kaufmännischer Verein«, I., Johanne-gasse 4 Miklavžev večer.

Današnji list obsega 8 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: dr. Vladimir Ravnihar, drž. poslanec. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Prehlajenja in kašelj

Vsakdo ve, kako je večkrat težavno, se iznebiti kašlja ali prehlajenja. Ob takih časih je priporočati rabo Scottove emulzije iz ribjega olja in sicer tako dolgo, dokler se zopet počutimo popolnoma sveže in brhke. Dobrodejni vpliv Scottove emulzije iz ribjega olja, zlasti pa nje olajšujoči učinek proti draženju h kašlju se kmalu pokaže in se od tu naprej lahko opazuje napredek. Mnogi ki so se cela leta mučili s posledicami prehlajenja in kašlja, so si s Scottovo emulzijo pridobili nove moči in veselja do dela.

Scottova emulzija iz ribjega olja je tako blagoslovna in lahko prebavna, da jo radi uživajo odrasli in otroci.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpsiljavi 50 v. v pisemnih znakih do-bite od tvrdice SCOT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicevaje se na naš list enkratno vpsiljatev polz kušnje od kake lekarnarje.

Plesna svila

od 1 K 15 h naprej meter, zadnje novosti.

Franko in že ocarinjeno se pošlje na dom. Bogata izbira vzorcev s prvo pošto.

G. Henneberg, dvorni dobavitelj Nj. V. nemške cesarice, Zürich.

Ustna voda
KALODONT
Zobna krema

Krondorfer se kot naravna namizna voda
prve vrste in kot zdravilna voda
zoper težko organskega dihanja in
zoper bolezni želodca in mehurja najtopleje priporoča.
Glavna zaloga v Ljubljani: Michael Kastner.

Vse žensstvo naših dežel
ima od narave lepo polt, ki
je pa zelo občutna za upliv
hudega mraza in vročega
solnca. Da se prepreči to
gorelost, razpoke, rde-
čine ali celo solnčne
pege, je rabiti za
vsakodnevno toaletto
Crème Simon, rizev
puder in mlo Simon;
ne zamenjati z drugimi mazili. I. SIMON,
Pariz in v vseh lekarnah, parfumerijah in
mirotilnicah.

Zanimiv je novi glavni katalog
s 4000 slikami priznane zmogljne sve-
tovne firme Jan Konrad v Mostu št.
446 (Češko). Ker obsega veliko šte-
tilo ur, zlatnine in srebrnine, glasbil,
manufakturnega, usnjatega in jekle-
nega blaga, gospodinskih predme-
tov, kadilnih priprav, toaletnih pred-
metov, igrač, orožja itd. in naj bi no-
ben cenj. bralcev ne pozabil po do-
pisnici zahtevati ta katalog, ki ga
vsak dobi zastoj in poštne prosto.
(Več v inseratu.)

Mučnje gosp. dr. Henrika Munka
Karlove Vari.

Gosp. J. Serravallo
Trst.

Si dovoljujem poročati, da sma-
tram vaše železnato kina - vino Serr-
avallo za izbornega tonika, katere-
ga bolniki prav radi vzamejo in da
pred vsem zelo povspehuje tek, kar
je posebno važno pri bolnih in re-
konvalescentih.

Karlove Vari, 16. junija 1911.
Dr. Munk.

Na splošno zahtevo!
Narodni dom. Narodni dom.
Dvorana „Slavec“.

Akademično predavanje

g. prof. Weissa z zanimivimi eksperimenti

o hipnozi in sugestiji

(o nezavednem duševnem življenju)

tema: **histerična ženska.**

se vrši 4292

v četrtek 4. decembra v dvorani Slavec ob

polu 9. uri zvečer. Vstopnina 1. krono.

Srednješolci nimajo pristopa.

Dame dobrodošle! Dame dobrodošle!

Mično vedno dobrodošlo darilo je DRALLEJA parum

ILUZIJA V SVETILNIKU.

Cvetlične kapljice brez alkohola.

Zadostuje en atom!

Vonj prirodnih cvetlic.

Smarnica, vrtnica španski bezeg, he-
liotrop, reseda K 4—, vijolica K 5—.

Po vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah s milom in boljših
brivnicah.

JURI DRALLE, BODENBACH n. L.

Bay - rum
s konjčkoma

trvrke Bergmann & Co, Decin na Labi
ostane prej ko slei najboljši vseh
vod za glavo, za racionalno ne-
govanje las, zabranjuje vsakršno
tvoritev luskin, prezgodnje osive-
nje in izpadanje las ter jači lasne
korenine. Premnogo priznanj. V
steklenicah po K 2— in K 4—
se dobiva po vseh lekarnah, dro-
gerijah, par fumerijah in brivnicah.

Dohodki in stroški „Družbe
sv. Cirila in Metoda“.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljub-
ljani je imela meseca novembra 1913. sledeči
promet:

I. Prejemki:

a) Redni prejemki:

1.) Prispevki iz nabirališkov 932 K 93 v

2.) Prispevki podružnic i. s.

a) Kranjska 1625 K 18 v

b) Stajerska 465 „ 70 „

c) Koroska „ „ „

d) Primorska 554 „ „

e) Niž. Avstr. 50 „ „

Skupaj 2694 K 88 v

3.) Razni prispevki 5794 K 94 v

Skupaj 9362 K 45 v

b) Izredni prejemki:

4.) Prispevki za obramb. sklad. 334 K — v

Skupaj 9636 K 45 v

II. Izdatki

a) Redni izdatki:

1.) plače, remunera-

cije učiteljskega

osobja,

razni računi itd. 19646 K 96 v

b) Izredni izdatki:

2.) naložitev na

glavnico, ozir.

obrambni sklad 334 K — v

Skupaj 19980 K 96 v

torej primanjulja 10284 K 51 v

O p o m b a : Pri obrambnem skladu naloženi

zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glav-

nicna toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani

zneski 200.000 kron.

V Ljubljani, dne 1. decembra 1913.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi današnje borze 4. decembra 1913.

Naložbeni posloj.

4%, majeva renta 82-60 82-80

4-2%, srebrna renta 85-95 86-1

4%, avstr. krona renta 83-15 83-35

4%, ogr. 82-10 82-30

4%, kranjsko deželno posojilo 94-50

4%, k. o. češke dež. banke 84-10 85-10

Srečke.

Srečke iz 1. 1860 1/2 455— 465—

„ 1864 685— 697—

„ iliske 284— 294—

„ zemeljske 1. izdaje 287— 297—

„ II. 244-75 254-75

„ ogrske hipotečne 233— 243—

„ dan. komunalne 474-50 484-50

„ avstr. kred. ne 475— 485—

„ ljubljanske 62-50 66-50

„ avstr. rdeč. križa 51-85 55-85

„ ogr. 31-95 36—

„ haziška 26-70 30-70

„ turške 233-50 236-50

Belice.

Ljubljanske kreditne banke 412— 416—

Avstr. kreditnega zavoda 628-75 629-75

Dunajske bančne družbe 517-25 518-25

Južne železnice 103-75 104-75

Državne železnice 702-75 703-75

Alpine-Montan 811-25 812-25

Češke sladkorne družbe 339— 340—

Zivnostenske banke 270-50 271-50

Valuto.

Cekini 11-40 11-45

Marke 117-70 118—

Franki 95-25 95-45

Lire 94-70 94-90

Rubli 253-25 254-25

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
3.	2. pop.	740-4	1-8	sl. vzhod	megleno
„	9. zv.	740-1	5-1	sr. zah.	oblačno
4.	7. zj.	738-0	7-6	p. m. zjz.	oblačno

Srednja večerajšnja temperatura 1-6,
norm. 0-1° Padavina v 24 urah mm 0-0.

Brez posebnega obvestila.

+

V globoki žalosti potrji nazna-
njamo vsem dragim sorodnikom,
prijateljem in znancem, da je naša
iskrenoljubljena mati, stara mati,
sestra in tača, gospa

Terezija Urbančič

v sredo dopoldne, v starosti 74 let,
previdena s sv. zakramenti, mirno
in vdano preminila.

Truplo preblage pokojnice se
bode v petek, dne 5. decembra ob
3. uri popoldne slovesno blagoslovilo
ta iz hiše žalosti, Rimska cesta
št. 23 prepejalo v rodbinsko grob-
nico k Sv. Križu k večnemu po-
čitku. 4287

Sv. maše zadušnice se bodo
darovale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, 3. decembra 1913

Ivanka Franchetti roj. Urbančič,
hči Franc Urbančič, sin. Engel-
bert Franchetti, zet. Silva, Vili,
Manda, Engelbert Ivan, Vladko
in Vinko Franchetti, vnuki in
vnukinje.

I. slov. pogrebni zavod Jos. Turk.

Orožje

skrbno zastreljeno in opremljeno z avstr.
zastrelnim pečatom, najboljši kakovosti,
razpošilja c. in kr. dvorni dobavitelj

Jan Konrad, Most št. 443 (Češko).

Samokres K 6-80, Flobert žepna pištola K 3-50,
Tercerola K 3-20, Flobert Teschingov K 11-20,
lovske puške K 48— in več v bogati izbiri.

Glavni katalog na zahtevo vsakomur gratis in franko.

Krasni preostanki blaga

polvolneni, zajamčeno dobre kakovosti le-
pih vzorcev, zavoj 5 kg za K 11— boljše
vrste za K 12-60 po poštne povzetju pošilja
A. Jelínek, tiskarica, Jimramov Morava.
Jako priporočljivo!

Dobro ohranjen

pianino in kratek klavir

se ceno prodasta 4289

Radeckega cesta št. 2/1.

Sprejme se z novim letom mlad

pomočnik

izvežban v blagu in železnini.

Ponudbe J. D. Slovenjgradec.

4288

Telefon št. 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Telefon št. 16. 982

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbno-tehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbna in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. — Priporoča se za stavbna dela vsake vrste.

Lepa in koristna Mikavževa darila

po že priznani najnižjih cenah dobite

v modni trgovini Peter Šterk
LJUBLJANA, Stari trg št. 18.

Miklavžev teden.

6 dni izredno nizke cene 6 dni

pri trdnici

3275

A. Schweitzer,

zaloga slovitih mnihovgraških čevljev

Ljubljana, Prešernova ulica št. 48

nasproti Gričar & Mejač.

Velika zaloga vsakovrstnih otroških, damskih in moških čevljev, copat in galoš, krasnih plesnih čevljev. PALMA kavčukovi podpetniki. Ne zamudite prilike! Samo šest dni!

Šš. 23226.

4205

Razpis.

Za zgradbo vodovoda Stari trgin okolica polit. okraj Crnomelj

na 178.387-90 K proračunena dela in dobave (brez naprav za dobavljanje in črpanje vode) se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene vsa dela zapadajoče ponudbe enotnih cen in na podlagi teh izračunov skupnega zneska naj se predložijo

do 5. januarja 1914. ob 10. uri dopoldne podpisane dež. odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kelkovane s kolkom za eno krono, donositi je zapečatene z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe vodovoda Stari trg in okolica.“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni; navesti je tudi dobavitelje, ki jih je izbral za dobavo materiala in delo.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridržuje pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpelo.

Nacrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu, ob navadnih uradnih urah, kjer se tudi dobe proti plačilu K 11.—.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 24. novembra 1913

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-54 zjutraj. Osebn. vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osebn. vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osebn. vlak na Skofjo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

1-30 popoldne. Osebn. vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-40 popoldne. Osebn. vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

5-35 zvečer. Osebn. vlak na Kranj, Trzica, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-46 zvečer. Osebn. vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osebn. vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Berlin.

lina, Draždan, Prage, Linca, (London), Vlissingen, Monakovo, Solnograd, Inomost, Beljaka, Trzica, Kranja.

8-59 zjutraj. Osebn. vlak iz Rudolfova. St. Janž, Trebnje, Kočevje, Grosuplje.

9-52 dopoldne. Osebn. vlak iz Trbiža, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovo, Solnograd, Inomost, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osebn. vlak iz Gorice, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

3-00 popoldne. Osebn. iz Straže-Toplice, Rudolfova, St. Janž, Trebnje, Kočevje, Grosuplje.

4-33 popoldne. Osebn. vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Trzica, Kranja.

5-51 zvečer. Brzovlak iz Jesenice z zvezo na brzovlak iz Berlin, Draždan, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Köln, Monakovo, Solnograda, Inomost, Franzensfeste, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-16 zvečer. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Trzica, Kranja.

9-00 zvečer. Osebn. vlak iz Jesenice, Radovljice, Kranja, Skofje Loke. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih.)

9-18 po noči. Osebn. vlak iz Straže-Toplice, Rudolfova, St. Janž, Trebnje, Kočevje, Grosuplje.

11-31 po noči. Osebn. vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenice, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor. Odhod na Kamnik: 7-32, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

Bol šega 4272

krojaškega pomočnika sprejme takoj

Fran Rupnik, krojač v Litiji.

Stalni

3363

krojevni agenti

zmožni nemščine se sprejemajo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih sreč v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod „MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Najsolidnejši vir

40 m dobrih ostankov za obleke K 18.—
40 m izvrstnih ostankov zim. blaga „ 20.—
30 m ostankov mod. blaga za obleke „ 18.—
6 parov velikih rjuh „ 10.—
100 kom. prima žepnih robcev „ 13.—
tucat dobrih brisač „ 2-90
tucat prav težkih brisač „ 4-80
10 toplih zimskih rut „ 5.—

Adolf Zucker, Plzeň št. 504 (Česko).

Razpošiljam samo po povzetju. Neugajajoče vzamem vsak čas nazaj. Vzorci se ne razpošiljajo. Najboljši dobavitelj za trgovce, krošnjare in sejmarje.

! Redka prilika!

Velik oddelek

moških srajc

se prodaja, dokler bo kaj zaloge po izjemnih cenah

in sicer:

cefir la, lepi vzorci po 3.—, 4.—, 5.— K.

šifon la, bel, z gladk. prsmi po 3-50 in 4.— K

pri

A. Persche
Pred škočijo 21.

zdravniško priporočeno kri tvoreče vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po pošt-nem povzetju K 4 50. — Edina zaloga:

Br. Novaković,
veletrgovina vina, Vermoutha, Marsale, — Malage, Konjaka, žganja itd. — LJUBLJANA.

C. kr. * priv.

občna zavarovalnica

Assicurazioni Generali v Trstu

Ustanovljena leta 1831.

Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov kron.

511

Poslovni izkaz

zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca nov. 1913	od januarja 1913
Vložilo se je ponudb	1923	19.899
za zavarovano vsoto	K 16,429.382-84	K 171,527.908-34
Izgotovljenih polic je bilo	1590	15.620
za zavarovano vsoto	K 13,914.734-24	K 135,987.719-52
Naznanjene škode znašajo	K 856.276-30	K 10,297.910-30

Za Miklavža

našim malim priporočamo

spise za mladino.

	broš.	vez.
Andersenove pravljice za mladino	—	1-—
Brezovnik Anton, Zakaj? — Zato!	—	—60
Brinar Jos., Medvedji lov. Čukova gostilja	—	—80
Burnett, Mali lord. (Lord Fauntleroy)	1-60	2-60
Campe - Majar Hr., Odkritje Amerike	—	2-—
Dimnik J., Avstrijski junaki	1-50	1-80
Gangl, Zbrani spisi za mladino I. zvezek	—	1-50
Gangl, Zbrani spisi za mladino II. zvezek	—	1-50
Gangl, Zbrani spisi za mladino III. zvezek	—	1-50
Gregorčičeva Marica, »Otroški oder«. Igrice za mladino otroških vrtcev in ljudske šole	1-50	—
Haufl Viljem, Pravljice za mladino	—	1-20
Hofmann - Funtek, Bog pomaga. Povest	—	—80
Hofmann - Funtek, Kar Bog stori vse prav stori. Povest	—	—80
Hofmann - Funtek, Kako vzgaja vsoda. Povest	—	—80
Hofmann - Funtek, Peter Prostak. Povest	—	—80
Kapitan Žar ali Kleč v Tihem morju. Povest	—	1-20
Kipling R., Džungla, (The jungle book). S slikami	2-—	3-—
Kosi Anton, Sto narodnih legend	—	1-20
Malavašič, Oče naš. Povest	1-50	1-70
Marryat, kapitan Frederick, Morski razbojnik	2-50	3-70
Milčinski Fr., Pravljice. S 40 slikami	—	4-—
Mišjakov Julček, Spisi. I. zvezek. S slikami	—	1-50
Mišjakov Julček, Spisi. II. zvezek. S slikami	—	1-50
Mišjakov Julček, Spisi. III. zvezek. S slikami	—	1-50
Na divjem zapadu. Tri poveti iz življenja Indijancev	—	1-20
Rapé A., Dane. Povest za mladino	—	1-—
Rapé A., Mladini I. zvezek. S slikami	—	1-50
Rapé A., Mladini II. zvezek. S slikami	—	1-50
Rapé A., Mladini III. zvezek. S slikami	—	1-50
Ribičič, Kraljestvo čebel	—	—80
Šmid Kristof, Spisi I.—XV. zv.	8-70	11-70
Šmid Kristof, Roza jelodvorska	—	2-—
Spillmannova povesti I.—XIX. zv.	9-60	13-40
Trošt Ivo, Na rakovo nogo. Povest	—	—80
Verne Jules, Pet tednov v zrakoplovu	—	3-80

Slikanice.

A—B—C v podobah s pesmicami	—	1-60
Blažek in Tomažek	—	1-60
Hitra vožnja po železnici	1-60	—
Hrošči in žuželke v podobah	—80	—
Kaj pripoveduje čarovnica	1-20	2-40
Knjiga za slikanje dopisnic:		
1. Mladi umetniki	1-—	—
2. Otroški vrtci	1-—	—
3. Za kratke čas	1-—	—
4. Zaklad za otroke	1-—	—
Lahkih nog naokrog. (Najnovije.)	—	2-80
Metulji v podobah	—80	—
Modri Janko Vesela knjiga s podobami	—	2-40
Našim malim. Vzgojne slike iz sv. pisma	—90	—
Noetova barka. Živalstvo v podobah	1-50	—
Palčki Poljanci	—	3-60
Pavluša in Nuša — dva škrtata	—	1-60
Pepelka. Pravljica s podobami	—60	—
Planinske cvetke v podobah	—80	—
Podobe iz živalstva	—80	1-50
Radost malih	—40	—
Robinson starši. Povest s podobami za otroke	1-40	—
Slovenski A—B—C v podobah	—80	1-20
Snegulčica. Pravljica	1-20	2-40
Trnčičica. Pravljica	1-20	—
Vesela družbica	—70	—
Vesela mladina	—80	1-50
V zverinjaku	—90	1-50
Zlata radost	—40	1-50
Zoološki atlas	—	6-—
Živali naše prijateljice	—70	—

Narodna knjigarna v Ljubljani

Praktična Miklavževa darila

priporoča največja in najstarejša konfekcijska trgovina

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Znižane cene!

Solidna posrežba!

Jabolčnik

iz najboljših leg Štajerske, čist, prirodno pristem, od 10 litrov naprej, razpošilja po povzetju liter za 20 vin.

Jurij Jožef Stelzer, Wetzelndorf pri Gradcu.

Kavarna J. Zalaznik

priporoča vsem ljubljancem in gostom z dežele

najboljši zajtrk

kakor priznana dobro
belo kavo, čokolado, kakao, čaj,
fine likerje in najfinejše pecivo.

Moderna damska konfekcija

kakor plašči, kostumi, hišne halje, vrhinja krila v
krasni izbiri po zelo solidnih cenah

:: v modni in športni trgovini ::

P. MAGDIČ, LJUBLJANA

nasproti glavne pošte

nasproti glavne pošte

Učenec

se sprejme pod ugodnimi pogoji
v trgovino z mešaním blagom
J. Modic v Novivasi pri Rakeku.
4114

Mazilo za lase.

Varstvena znamka NETOPIR
napravi g. Ana Križaj v Sp.
Šiški pri Ljubljani. Dobi se v Ko-
lodvorski ul. št. 200 ali v trafiki
pri cerkvi. V treh tednih zrastejo naj-
lepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K.
Pošilja se tudi po pošti. Izbrano
sredstvo za rast las.
Za gotovost se jamči.
Spridevala na razpolago.

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča

Narodna tiskarna.

Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v
„Narodni knjigarni“
Prešernova ulica št. 7.

Sveže prav dobre jetrne in krvave klobase

vsak torek in petek.

Vedno fino praško blago, kakor šunke, razne
salame, hrenovke, prekajeno meso in kranj-
ske klobase priporoča

Jan Chalupnik, prekajalec, Stari
trg št. 19, Ljubljana.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo:

BLUZE plašče, kožuhovino,
krila, kostume,
nočne halje,
perilo in vsako
modno blago.

Zelo solidna trdka:

M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otroških oblekah

:: in krstni opravi. ::

1889.

25

1914.

letni obstoj domače trdke.

Lud. Černe

juvelir in trgovec z urami

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Velika izbira juvelov, zlatnine, srebrnine in vsakovrstnih ur.
Prvo vrstno blago svet. tovarn. V jubil. letu izredno nizke cene.

Krasni predmeti za

Božič in Novo leto.

Lastna delavnica z električnim obratom.

Pri nakupu blaga zahtevajte potrdilo o vplačanem znesku. Za one, ki zbero do
15. junija 1914 najvišje število plačilnih listov, oziroma ki dosežejo najvišjo svoto
vplačanih zneskov, so določeni brezplačni številni krasni predmeti v zlatu in srebru.

Dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, prav močne.
od 400—700 litrov

proda po nizki ceni.

Fran Cascio, vinski trg.

Lingerjeva ulica št. 1. za Škofljo.

48
urob

ozdravi brez vbrizganja pri
gospodih in damah vse bo-
lezni spolovil, iztok, kapa-
vico, boleznj v mehurju, kjer
drugi pomočki odpovedo.

Hernial-Dragee

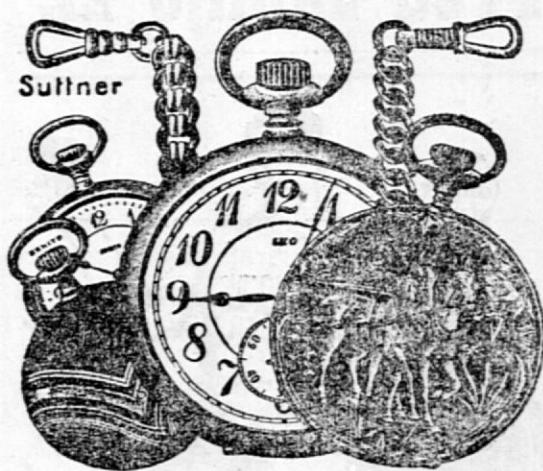
Škatlja (100 kom.) K 5.—. 2 škatlji za
13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris
Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko:
Ervin Lederer, lek. Budapesta IV. Muzeum-körsút 21.
po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Mestni trg št. 25. H. Suttner, Ljubljana Mestni trg št. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici.

Največja zaloga
ur, juvelov,
zlatnine in
srebrnine.

Tovarniška znamka

„IKO“

Zastopstvo tvornice ur
„ZENITH“.

CENIKI ZASTOPSTV IN POSTNINE PROSTO!

Zaradi pomanjkanja prostora se ceno odda

60 HP parni stroj

s premikalnim krmilom in kondenza-
cijo, ležec kornwallski kotel, dvozu-
beljna cev s po 45 m² kurilne plošči-
ne in 7 atmosferami pritiska. Izdelek
Hofmeistera na Dunaju. Oboje malo
rabljeno in v dobrem stanju.

Ravnateljstvo morskikh kopell
Sesljan pri Trstu. 4182

Kemična tvornica Traiskirchen pri
Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi
neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.) 2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst
zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

Cilindri.
Klobuki.
Čepice.
Kravate.
Rokavice.
Žepni robci.
Naramnice.
Zapestni gumbi.
Palice.
Dežniki.

! Predno kupite !
oglejte si pravkar došle novosti
za Miklavža in Božič
v novi modni trgovini
J. KETTE
LJUBLJANA
Franca Jožefa cesta št. 3.

Srajce
bele in barvaste.
Spalne srajce.
Spodnje hlače.
Trikot perilo
prof. dr. G. Jaegera.
Pleteni telovniki.
Gamaše.
Galoše i. t. d.